

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

INFORMACJE I OPRACOWANIA STATYSTYCZNE STATISTICAL INFORMATION AND ELABORATIONS

Emerytury i renty w 2012 r.

Retirement Pay and Pensions in 2012

WARSZAWA 2013 WARSAW

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

GUS, Departament Badań Społecznych
i Warunków Życia
*CSO, Social Surveys
and Living Conditions Department*

kierujący
supervisor

dr Piotr Łysoń - Dyrektor Departamentu
Director of the Department

zespół
team

Joanna Marzęcka
Joanna Mikke
Elżbieta Król (mapa)

Projekt okładki
Cover design
Druk i oprawa

Lidia Motrenko-Makuch

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 2082-7164

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/>
Publication available on <http://www.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Niniejsza publikacja jest całościowym opracowaniem statystyki publicznej na temat emerytur i rent oraz populacji osób i gospodarstw domowych, korzystających z tych świadczeń.

Publikacja składa się z części metodologicznej, komentarza analitycznego i tabel wynikowych. Część metodologiczna obejmuje definicje pojęć stosowanych w statystyce dotyczącej emerytur i rent. Komentarz analityczny zawiera opis stanu i zmian zachodzących w: liczebności i strukturze populacji emerytów i rencistów, kwotach świadczeń emerytalno-rentowych, wysokości przeciętnej emerytury i renty. Obejmuje także informacje o dochodach i wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów, a także o ich warunkach mieszkaniowych i zagrożeniu ubóstwem.

Dział pierwszy części tabelarycznej obejmuje dane dotyczące populacji emerytów i rencistów oraz jej dynamiki, a także struktury według płci, wieku, zawodu, regionów, województw oraz instytucji wypłacających świadczenia.

W drugim dziale części tabelarycznej zaprezentowano kwoty świadczeń brutto według rodzaju (emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne), dynamikę ich zmian oraz przeciętne miesięczne kwoty emerytur i rent. Dane te są prezentowane w przekrojach według regionów i województw. Ponadto zostały przedstawione kwoty i liczebność świadczeń pozaubezpieczeniowych oraz relacje średniej miesięcznej emerytury brutto do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

W dziale trzecim umieszczono informacje dotyczące dochodów gospodarstw domowych emerytów i rencistów, wydatków tych gospodarstw na towary i usługi konsumpcyjne oraz na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego, a także subiektywnej oceny sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.

Publikacja została opracowana na podstawie danych ze sprawozdawczości Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Sprawiedliwości oraz Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych. Ponadto wykorzystano wyniki badań statystyki publicznej z „Badania budżetów gospodarstw domowych” i „Europejskiego badania dochodów i warunków życia” (EU-SILC).

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja okaże się cennym źródłem informacji o sytuacji materialnej emerytów i rencistów oraz wydatkach publicznych na emerytury i renty.

Dyrektor Departamentu
Badań Społecznych i Warunków Życia

dr Piotr Lysoń

PREFACE

This publication is a comprehensive elaboration by the Central Statistical Office on retirement pay and pensions in Poland as well as the population and households entitled to these benefits.

The publication consists of methodological part, analytical commentary and tables. The methodological part covers definitions of terminology used in social benefits statistics. The analytical commentary includes a description of the state and changes in the number and structure of retiree and pensioner population and the value of retirement and pension benefits and average amounts of payments as well as income and expenditures of retiree and pensioner households, their housing conditions and risk of poverty.

The first part of the tables covers data on dynamics and structure of retiree and pensioner population by sex, age, occupation, region, voivodship as well as by institutions distributing retirement pay and pensions.

The second part of the tables presents amounts of gross benefits by type (retirement pay, disability pension, family pension), dynamics of change and average monthly retirement and pension benefits. The data are presented by regions and voivodships. The elaboration also includes the value and number of non-insurance benefits as well as average monthly gross retirement pay in relation to the average monthly gross salary in the national economy sector.

The third part presents information on retiree and pensioner households income and expenditures on consumption goods, services and equipment as well as household running costs. Also information on subjective assessment of financial condition of retiree and pensioner households is presented.

The publication has been prepared on the basis of data from the reports of the Social Insurance Institution, the Agricultural Social Insurance Fund, the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior, the Ministry of Justice and the Institute of Labour and Social Studies. Moreover, the publication presents the results of surveys carried out by the Central Statistical Office: Household Budget Survey and EU-SILC.

I hope that this publication will serve as an important source of information on financial situation of retirees and pensioners as well as public expenditures on retirement pay and pensions.

*Director
of the Social Surveys and Living Conditions
Department*

Piotr Łysoń, Ph.D.

SPIS TREŚCI

	Nr	Str.
PRZEDMOWA	x	3
DEFINICJE POJĘĆ	x	11
UWAGI OGÓLNE	x	14
KOMENTARZ ANALITYCZNY	x	17
Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów.....	x	17
Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe.....	x	21
Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne.....	x	21
Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy.....	x	22
Osoby otrzymujące renty rodzinne.....	x	23
Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce.....	x	24
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS.....	x	24
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS.....	x	26
Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSW i MS.....	x	27
Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2012.....	x	29
Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	31
Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	31
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania.....	x	33
Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	33
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów.....	x	34
Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów.....	x	34
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów.....	x	36
 TABLICE WYNIKOWE		
DZIAŁ I Świadczeniobiorcy		
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów w latach 2005-2012 według instytucji wypłacających.....	1	38
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów i województw.....	2	39
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów.....	3	40
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów i województw.....	4	41
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów.....	5	42
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	6	43
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	7	44
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	8	45
Przeciętna miesięczna liczba rencistów z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	9	46
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.....	10	47
Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów z pozarolniczego systemu ubezpieczeń według zawodów.....	11	48
Emeryci i renciści jako odsetek populacji mieszkańców według województw w roku 2000 i 2012..	12	49
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według płci i wieku.....	13	50

	Nr	Str.
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według płci i wieku	14	51
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej według płci i wieku	15	52
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Sprawiedliwości według płci i wieku	16	53
Osoby pobierające emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy wypłacane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych według płci i wieku.....	17	54

DZIAŁ II Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe

Emerytury i renty brutto w latach 2005-2012 według instytucji wypłacających	18	56
Emerytury i renty brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	19	57
Renty z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	20	58
Emerytury i renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw	21	59
Renty brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw	22	60
Emerytury i renty brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych	23	61
Liczba emerytów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w latach 2000 - 2012.....	24	62
Liczba emerytów i rencistów z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według wysokości świadczeń w marcu 2012 r.....	25	63
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w latach 2005 – 2012 według instytucji wypłacających	26	64
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów i województw.....	27	65
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według regionów	28	66
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów i województw	29	67
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według regionów	30	68
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw.....	31	69
Przeciętna miesięczna renta brutto z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych według województw	32	70
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw	33	71
Przeciętna miesięczna renta brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego według województw.....	34	72
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto z Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.....	35	73
Świadczenia pozaubezpieczeniowe z Ministerstwa Obrony Narodowej, z Ministerstwa Sprawiedliwości, z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych	36	74
Świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa ..	37	75
Świadczenia z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego rozdziału 75313 wydatków budżetu państwa	38	75
Emerytury i renty brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych według zawodów.....	39	76
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2012.....	40	77
Średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2012.....	41	77

	Nr	Str.
DZIAŁ III Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów		
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	42	80
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	43	81
Dynamika przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2012 r. (2011 r.=100) ...	44	82
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów.....	45	83
Dynamika przeciętnego miesięcznego spożycia niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów na tle ogółu gospodarstw domowych w 2012 r. (2011 r.=100).....	46	84
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania.....	47	85
Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w niektóre przedmioty trwałego użytkowania w 2012 r. w porównaniu do 2011 r. (2011 r.=100).....	48	86
Trudności gospodarstw domowych emerytów i rencistów w zaspokajaniu potrzeb	49	87
Wywiązywanie się gospodarstw domowych emerytów i rencistów ze zobowiązań finansowych	50	87
Mieszkania użytkowane przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów	51	88
Wyposażenie mieszkań emerytów i rencistów w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne.	52	88
Stan mieszkań zajmowanych przez gospodarstwa domowe emerytów i rencistów.....	53	89
Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów	54	90
Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów.....	55	90
WYKRESY		
Struktura populacji emerytów i rencistów	1	17
Liczba emerytów i rencistów w Polsce w latach 2000–2012 (w tys. osób)	2	18
Osoby pobierające emerytury w grudniu 2012 roku według wieku (w tys.)	3	20
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS (w tys. zł).....	4	24
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS (w tys. zł).....	5	26
Kwota świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSW i MS.....	6	27
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2012.....	7	29
Relacja przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w latach 2000-2012	8	30
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów, przeciętna emerytura z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych a średnioroczne minimum egzystencji i minimum socjalne dla gospodarstw emeryckich w latach 2000-2012.....	9	35
MAPA		
Liczba emerytów i rencistów według województw oraz jako odsetek populacji mieszkańców	1	19

CONTENTS

	No.	Page
PREFACE	x	4
DEFINITIONS OF TERMS	x	11
GENERAL NOTES	x	14
ANALYTICAL COMMENTARY	x	17
<i>Number and structure of retirees' and pensioners' population</i>	x	17
<i>Persons receiving retirement pay and pension benefits</i>	x	21
<i>Persons receiving retirement pay</i>	x	21
<i>Persons receiving pensions resulting from an inability to work</i>	x	22
<i>Persons receiving family pensions</i>	x	23
<i>Amount of retirement pay and pension benefits in Poland</i>	x	24
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from SII</i>	x	24
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from ASIF</i>	x	26
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from MND, MI and MS</i>	x	27
<i>Changes of average monthly retirement pay in 2000-2012</i>	x	29
<i>Income of retirees' and pensioners' households</i>	x	31
<i>Expenditures of retirees' and pensioners' households</i>	x	31
<i>Equipment with durable goods in retirees' and pensioners' households</i>	x	33
<i>Housing conditions retirees' and pensioners' households</i>	x	33
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees' and pensioners' households</i>	x	34
<i>The subsistence minimum and social minimum for retirees' households</i>	x	34
<i>Subjective opinion about health of retirees' and pensioners'</i>	x	36
 TABLES		
PART I Beneficiaries		
<i>Monthly average number of retirees and pensioners in 2005-2012 by institutions</i>	1	38
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by regions and voivodships</i>	2	39
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from SII by regions</i>	3	40
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from Agricultural Social Insurance Fund by regions and voivodships</i>	4	41
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by regions</i>	5	42
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	6	43
<i>Monthly average number of pensioners from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	7	44
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>	8	45
<i>Monthly average number of pensioners from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>	9	46
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior</i>	10	47
<i>Monthly average number of retirees and pensioners from the non-agricultural social security system by occupation</i>	11	48
<i>Retirees and pensioners by voivodships in 2000 and 2012 (in persons and as percent of total population)</i>	12	49
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Social Insurance Institution by sex and age</i>	13	50

	No.	Page
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Agricultural Social Insurance Fund by sex and age.....</i>	14	51
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Ministry of National Defence by sex and age.</i>	15	52
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Ministry of Justice by sex and age.....</i>	16	53
<i>Persons receiving retirement pay and pensions resulting from an inability to work from the Ministry of Interior by sex and age.....</i>	17	54
PART II Retirement pay and pensions		
<i>Gross retirement pay and pensions in 2005-2012 by institutions.....</i>	18	56
<i>Gross retirement pay and pensions from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	19	57
<i>Gross pensions from the Social Insurance Institution by voivodships.....</i>	20	58
<i>Gross retirement pay and pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships....</i>	21	59
<i>Gross pensions from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>	22	60
<i>Gross retirement pay and pensions from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior</i>	23	61
<i>Number of retirees from the Social Insurance Institution by benefit amount in 2000-2012.....</i>	24	62
<i>Number of retirees and pensioners from the Social Insurance Institution by benefit amount in March of 2012</i>	25	63
<i>Monthly average gross retirement pay and pension in 2005-2012 by institutions</i>	26	64
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Social Insurance Institution by regions and voivodships</i>	27	65
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Social Insurance Institution by regions.....</i>	28	66
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Agricultural Social Insurance Fund by regions and voivodships.....</i>	29	67
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Agricultural Social Insurance Fund by regions</i>	30	68
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	31	69
<i>Monthly average gross pension from the Social Insurance Institution by voivodships</i>	32	70
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships.....</i>	33	71
<i>Monthly average gross pension from the Agricultural Social Insurance Fund by voivodships</i>	34	72
<i>Monthly average gross retirement pay and pension from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice, and the Ministry of Interior</i>	35	73
<i>Non-insurance benefits from the Ministry of National Defence, the Ministry of Justice and the Ministry of Interior.....</i>	36	74
<i>Benefits from the Social Insurance Institution from 75313 allocation in state budget.....</i>	37	75
<i>Benefits from the Agricultural Social Insurance Fund from 75313 allocation in state budget</i>	38	75
<i>Gross retirement pay and pensions from non-agricultural social security system by occupation.....</i>	39	76
<i>Relation of monthly average gross retirement pay from non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2012.....</i>	40	77
<i>Yearly subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2012</i>	41	77
PART III Retirees' and pensioners' households		
<i>Monthly average income per capita in retirees' and pensioners' households.....</i>	42	80
<i>Monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households.....</i>	43	81

	No.	Page
<i>Dynamics of monthly average expenditures per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households expenditure in 2012 (2011=100).....</i>	44	82
<i>Monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households.....</i>	45	83
<i>Dynamics of monthly average consumption of selected foodstuffs per capita in retirees' and pensioners' households in relation to total households' expenditure in 2012 (2011=100).....</i>	46	84
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households.....</i>	47	85
<i>Equipment with selected durable goods in retirees' and pensioners' households in 2012 compared with 2011 (2011=100).....</i>	48	86
<i>Difficulties in satisfying retirees' and pensioners' needs in their households.....</i>	49	87
<i>Honouring financial obligations by retirees' and pensioners' households.....</i>	50	87
<i>Dwellings occupied by retirees' and pensioners' households.....</i>	51	88
<i>Equipment of dwellings of retirees' and pensioners' households in technical and sanitary installations.....</i>	52	88
<i>Conditions of dwellings of retirees' and pensioners' households.....</i>	53	89
<i>Subjective opinion about financial situation of retirees and pensioners' households.....</i>	54	90
<i>Subjective opinion about health of retirees and pensioners.....</i>	55	90
 GRAPHS		
<i>Structure of retirees' and pensioners' population.....</i>	1	17
<i>Number of retirees and pensioners in Poland in 2000–2012 (in thous. persons).....</i>	2	18
<i>Persons receiving retirements in December 2012 by age (in thous.).....</i>	3	20
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from SII (in thous. zł).....</i>	4	24
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from ASIF (in thous. zł).....</i>	5	26
<i>Amount of retirement pay and pension benefits from the MND, the MI and the MJ.....</i>	6	27
<i>Relation of average monthly gross retirement pay from the non-agricultural social security system to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2012.....</i>	7	29
<i>Relation of average monthly gross retirement pay from the Agricultural Social Insurance Fund to monthly average gross wages and salaries in the national economy in 2000-2012.....</i>	8	30
<i>Monthly average disposable income per capita in single retirees' households and average gross retirement pay from non-agricultural social security system to subsistence minimum and social minimum for retirees' households in 2000-2012.....</i>	9	35
 MAP		
<i>Number of retirees and pensioners by voivodships and as percent of total population.....</i>	1	19

DEFINICJE POJEĆ

- 1. Emerytura** – świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który spełnia warunki uprawniające do emerytury z ubezpieczenia społecznego tzn. osiągnął wiek emerytalny zróżnicowany w zależności od płci, zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz ma odpowiedni okres składkowy i nieskładkowy. Wysokość emerytury dla osób, które urodziły się przed rokiem 1949 określona jest przez staż pracy i wysokość zarobków w wybranych okresach pracy.
Dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., które przystąpiły do otwartego funduszu emerytalnego, lub które nie są członkami OFE i nie spełniły warunków do emerytury na dotychczasowych zasadach, wysokość emerytury jest uzależniona od wysokości kapitału zgromadzonego na indywidualnym koncie ubezpieczonego. Warunki nabywania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych wypłacanych przez MON, MSW oraz MS oraz wysokość tych świadczeń uregulowane są odrębnie (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 166, poz. 1609).
- 2. Renta z tytułu niezdolności do pracy** - świadczenie pieniężne przysługujące ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz niezdolność do pracy powstała w okresach określonych przepisami, ale nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Jednakże w przypadku, gdy niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku w drodze do pracy lub z pracy ubezpieczonemu przysługuje renta, mimo iż nie posiada wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego. Ponadto ubezpieczonemu przysługuje renta mimo, iż stał się niezdolny do pracy po upływie 18 miesięcy od ustania określonych okresów w przypadku, gdy ma odpowiednio długi okres składkowy i nieskładkowy (kobieta 20 lat, mężczyzna 25 lat).
- 3. Renta rodzinna** – świadczenie pieniężne przysługujące uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki do uzyskania jednego z tych świadczeń, bądź pobierała zasiłek lub świadczenie przedemerytalne. Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna.
- 4. Przeciętna emerytura i renta brutto** – została obliczona jako kwota świadczeń wypłaconych w danym okresie tj. emerytur, rent z tytułu niezdolności do pracy, rent rodzinnych) wraz z kwotą emerytur okresowych podzielona przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców w tym okresie.

5. **Dochód rozporządzalny** – obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pomocy społecznej), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- a) **dochód z pracy najemnej** – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego (wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń),
- b) **dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie**, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami,
- c) **dochód z pracy na własny rachunek**, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) oraz dochód z wykonywania wolnego zawodu,
- d) **dochód z własności** (odsetki, udziały w zyskach z działalności gospodarczej, dywidendy, nadwyżka bilansowa w spółdzielniach) i dochód z wynajmu nieruchomości (tj. przychody minus nakłady) niezwiązanych z prowadzoną działalnością oraz ziemi,
- e) **dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych**, który obejmuje emerytury, renty, zasiłki (w tym chorobowy - po ustaniu stosunku pracy), świadczenia rehabilitacyjne i jednorazowe odszkodowania powypadkowe,
- f) **dochód ze świadczeń pozostałych**, który obejmuje m. in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia oraz pomoc od instytucji niekomercyjnych (w tym dary),
- g) **pozostały dochód**, który obejmuje m. in. dary od osób prywatnych (w tym alimenty), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

6. **Dochód do dyspozycji** – dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.
7. **Minimum socjalne** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum socjalne jest modelem zaspokajania potrzeb na niskim poziomie, ale jeszcze wystarczającym dla zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i niezagrażającym biologicznemu i psycho-fizycznemu rozwojowi człowieka. Przy określaniu minimum socjalnego szczególny nacisk kładzie się na możliwość utrzymywania więzi społecznych, dlatego też „koszyk” ten obejmuje nie tylko zakup żywności, odzieży i obuwia, środki na utrzymanie mieszkania, ochronę zdrowia czy higienę, ale też wydatki umożliwiające wykonywanie pracy (transport lokalny i łączność), kształcenie i wychowanie dzieci, utrzymywanie więzi rodzinnych, kontaktów towarzyskich i minimalne uczestniczenie w kulturze.
8. **Minimum egzystencji** – kwota ustalana każdego roku przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych na podstawie normatywnego modelu zaspokajania potrzeb bytowo-konsumpcyjnych na niskim poziomie przyjmującego postać „koszyków”, określonych ilościowo i wartościowo dla poszczególnych grup potrzeb. Minimum egzystencji wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psycho-fizycznego człowieka. Znajdują się w nim wyłącznie dobra służące zaspokajaniu potrzeb egzystencjalnych (żywność, odzież i obuwie, mieszkanie, ochrona zdrowia i higiena).
9. **Gospodarstwo domowe jednoosobowe** – osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami.
10. **Gospodarstwo domowe wieloosobowe** – zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie gospodarujących posiadanymi zasobami, w tym pieniężnymi. Gospodarstwa domowe reprezentujące podstawowe społeczno-ekonomiczne grupy ludności ustalono na podstawie kryterium wyłącznego lub głównego (przeważającego) źródła utrzymania, a mianowicie: emerytura – gospodarstwa emerytów, renta – gospodarstwa rencistów.

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane dane zawierające informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez:
 - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa i dotacji celowej), a także od stycznia 2009 r. ze środków Otwartych Funduszy Emerytalnych w przypadku tzw. emerytur okresowych¹;
 - b) Ministerstwo Obrony Narodowej - w zakresie świadczeń wypłacanych byłym żołnierzom zawodowym i członkom ich rodzin – ze środków budżetu MON;
 - c) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych - w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom służb bezpieczeństwa publicznego tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i byłego Urzędu Ochrony Państwa oraz członkom ich rodzin – ze środków budżetu MSW;
 - d) Ministerstwo Sprawiedliwości w zakresie świadczeń wypłacanych byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej i członkom ich rodzin – ze środków budżetu MS.
2. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.
3. Dane o świadczeniach emerytalno-rentowych nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.
4. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m. in.:
 - a) pracownicy;
 - b) osoby wykonujące pracę nakładczą;

¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2009 r. w sprawie terminu i sposobu dokonywania przez ZUS i OFE czynności dotyczących okresowych emerytur kapitałowych (Dz. U. Nr 6, poz. 34)

- c) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
 - d) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
 - e) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
 - f) duchowni;
 - g) żołnierze zawodowi;
 - h) funkcjonariusze służb bezpieczeństwa publicznego, tj.: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz b. Urzędu Ochrony Państwa;
 - i) rolnicy indywidualni;
 - j) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od – 1991 r. - osoby represjonowane.
5. Kwoty wypłat świadczeń emerytalno-rentowych podaje się w ujęciu brutto, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych i składek na ubezpieczenia zdrowotne.
 6. W publikacji zaprezentowano informacje o świadczeniach finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313. Są to: ryczałty energetyczne, dodatki kombatanckie, świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej, świadczenia pieniężne dla osób deportowanych, dodatki kompensacyjne oraz świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych.
 7. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.
 8. W publikacji wykorzystano dane otrzymane od następujących instytucji:
 - a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych (tab. 1-3, 6, 7, 11-13, 18-20, 24-28, 31, 32, 37, 39-41, 53, wykresy 1-3, 4, 7, 9, mapa 1);
 - b) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (tab.1, 4, 5, 8, 9, 12, 14, 18, 21, 22, 26, 29, 30, 33, 34, 38, wykres 1-3, 5, 8, mapa 1);
 - c) Ministerstwo Obrony Narodowej (tab. 1, 10-12, 15, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
 - d) Ministerstwo Sprawiedliwości (tab.1, 10-12, 16, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);

- e) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (tab.1, 10-12, 17, 18, 23, 26, 35, 36, 39-41, wykresy 1-3, 6, 7, 9, mapa 1);
- f) Dane wynikowe z badania budżetów gospodarstw domowych za 2012 rok² (tab. 41-48, 51, 52, 54, wykres 9);
- g) Europejskie Badanie Warunków Życia Ludności (EU-SILC) 2012 (tab. 49, 50, 53, 55);
- h) Instytut Pracy i Spraw Socjalnych (tab. 41, wykres 9).

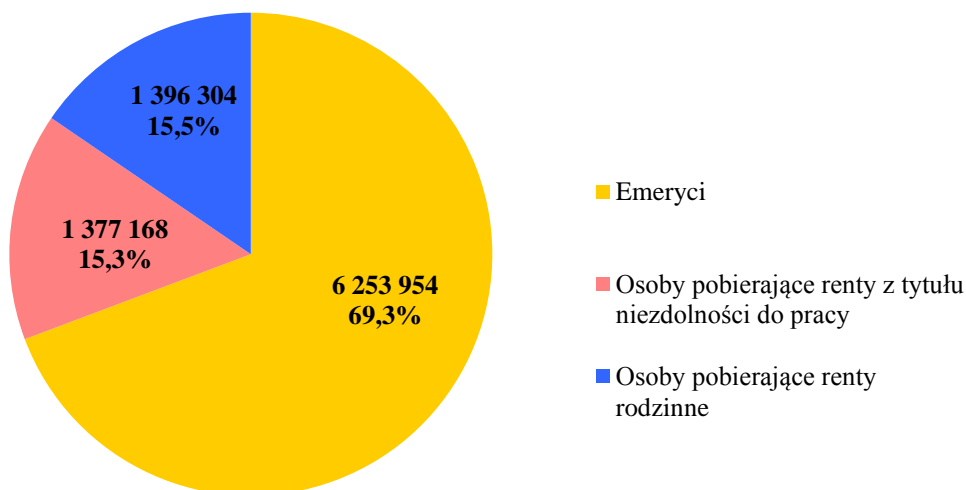
² Wyniki badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób w gospodarstwie, w podziale na miasto i wieś, pochodzącymi z NSP 2011 r.

KOMENTARZ ANALITYCZNY

Liczebność i struktura populacji emerytów i rencistów

W 2012 roku liczba emerytów i rencistów w Polsce wyniosła 9 027,4 tys. osób i była o 1,1% niższa niż w roku poprzednim. W stosunku do liczby ludności Polski grupa ta stanowiła 23,4% (spadek o 0,3 punktu procentowego), dominowały w niej osoby pobierające emerytury.

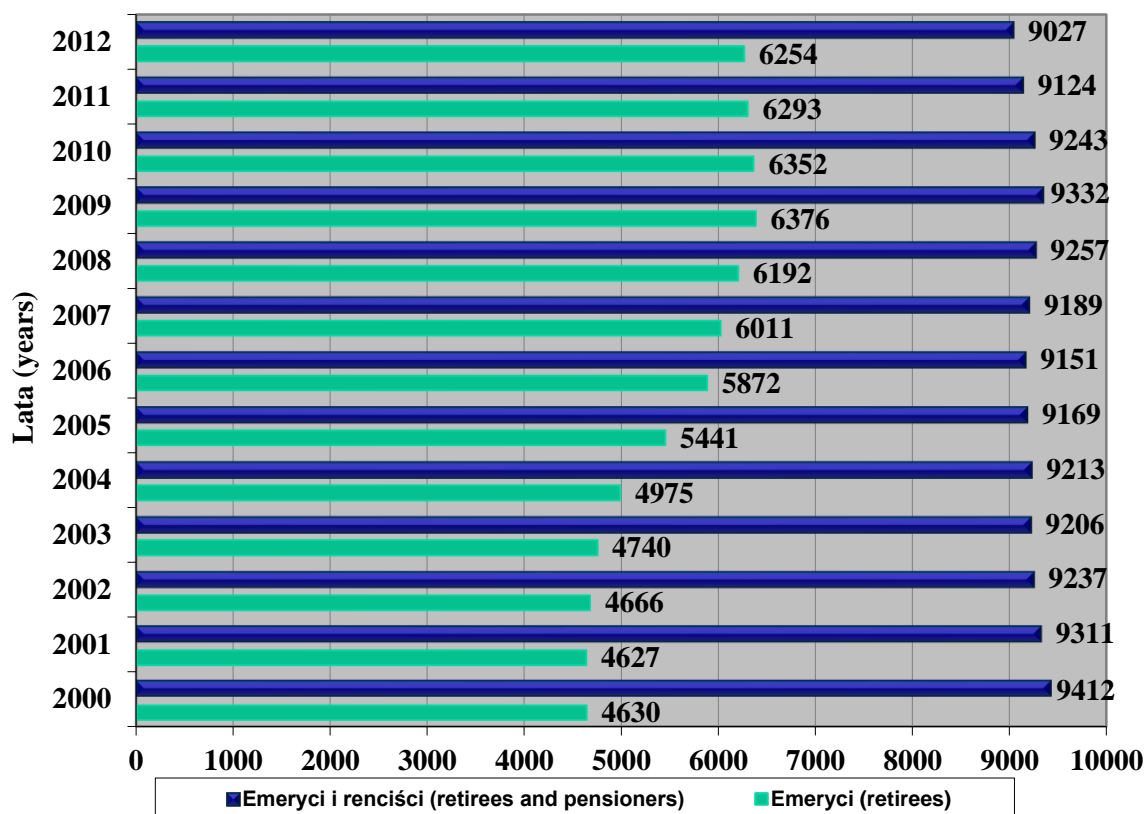
WYKRES 1. STRUKTURA POPULACJI EMERYTÓW I RENCISTÓW
STRUCTURE OF RETIREES' AND PENSIONERS' POPULATION

Zmiany wewnątrz grupy społeczno-ekonomicznej emerytów i rencistów pokazuje wykres 2. W latach 2000-2006 obserwowaliśmy systematyczny spadek łącznej liczby emerytów i rencistów w Polsce, a w następnych latach do 2009 r. występował wzrost tej liczby. W okresie od 2001 do 2009 występował systematyczny, coroczny wzrost liczby emerytów (z 4 627 tys. w 2001 r. do 6 376 tys. w 2009 r.), przy jednoczesnym spadku liczby rencistów. Spadek liczby emerytów wystąpił w latach 2010 - 2012. W 2012 r. liczba emerytów w stosunku do roku poprzedniego była mniejsza o 39 tys. (0,6 %).

Porównanie bezwzględnej liczby emerytów i rencistów korzystających ze świadczeń w roku 2000 i w 2012 pokazuje, że obecnie ta grupa społeczno-ekonomiczna jest nieco mniej liczna. Emeryci i renciści stanowili w 2000 r. około 24,4% ludności Polski, tj. o 1,0 punkt procentowy więcej niż w 2012 r.

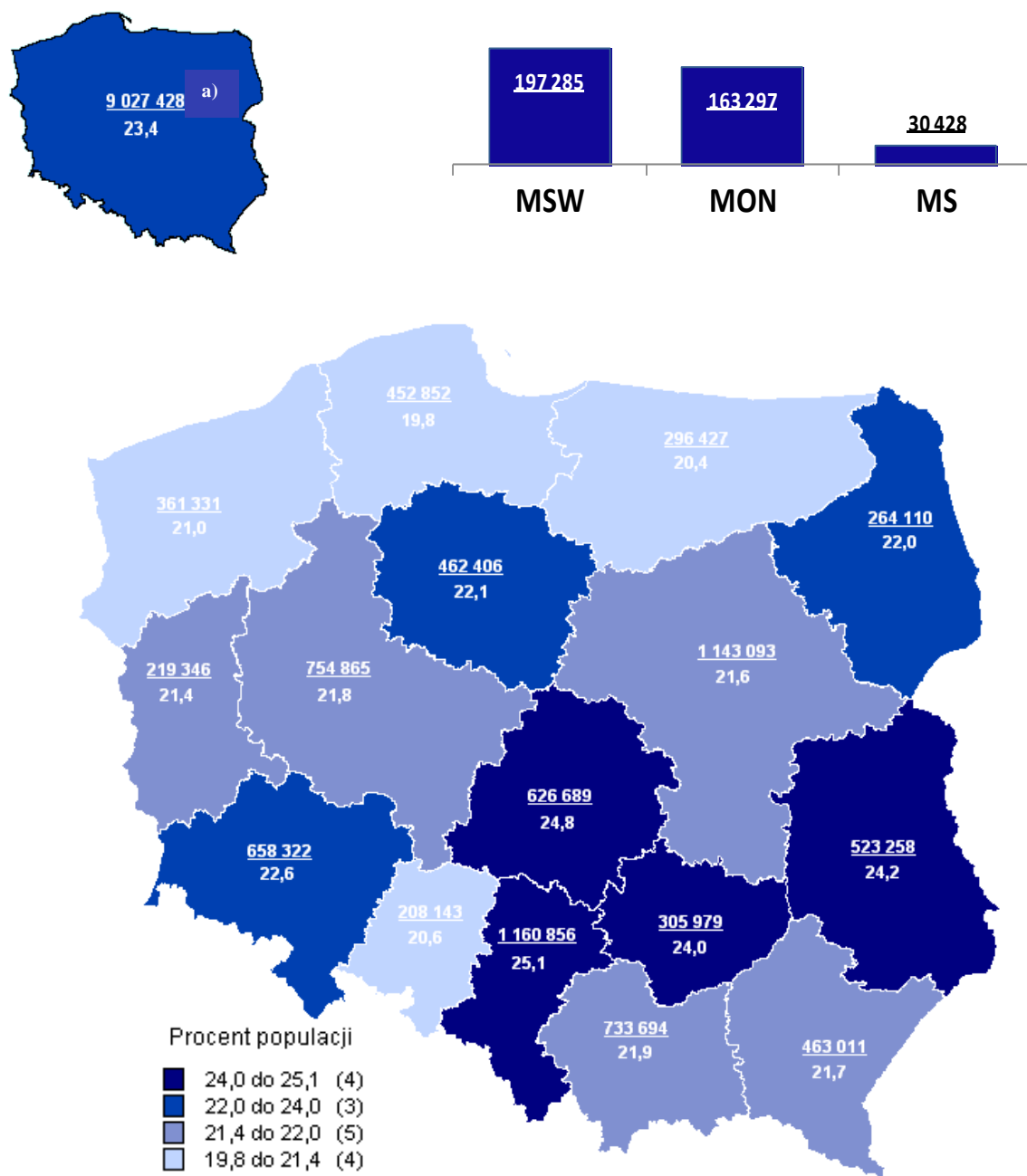
WYKRES 2. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W POLSCE W LATACH 2000–2012 (W TYS. OSÓB)^{a)}
NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS IN POLAND IN 2000–2012 (IN THOUS. PERSONS)^{a)}

Liczbę emerytów i rencistów pobierających w 2012 r. świadczenia z ZUS i KRUS oraz jako odsetek populacji mieszkańców każdego województwa przedstawia mapa 1. Największa liczba emerytów i rencistów została odnotowana w województwach: śląskim (1 160,9 tys. osób) i mazowieckim (1 143,1 tys. osób), natomiast najniższa w województwie opolskim (208,1 tys. osób) i lubuskim (219,3 tys. osób). W stosunku do liczby ludności, najwyższy odsetek wynoszący 25,1% odnotowano w województwie śląskim, nieco niższy w województwie łódzkim (24,8%), a najniższy – 19,8% w województwie pomorskim.

W grudniu 2012 roku najliczniejszą grupę osób pobierających emerytury w ramach rolniczego i pozarolniczego systemu ubezpieczeń stanowiły osoby w wieku 75 lat i więcej, natomiast najmniej liczną – świadczeniobiorcy w wieku 54 lata i mniej. Przedstawia to wykres 3.

MAPA. 1. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW ORAZ JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW
NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION

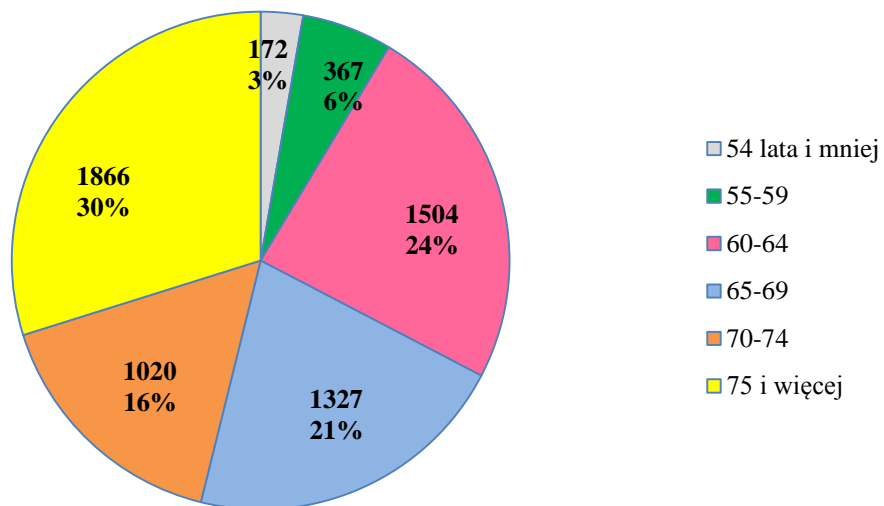

a) Liczba emerytów i rencistów w Polsce ogółem. W podziale na województwa uwzględniono wyłącznie emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia wypłacane przez ZUS (bez rent wypadkowych finansowanych z FUS) oraz przez KRUS (bez GBRZ i świadczeń finansowanych z FER). a) Number of retirees and pensioners in Poland in total. Distribution by voivodships includes only retirees and pensioners receiving benefits from the SII (excluding persons receiving accident pensions financed from the SIF) as well as from the ASIF (excluding GBRZ benefit and benefits financed from PFI).

WYKRES 3. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY W GRUDNIU 2012 ROKU WEDŁUG WIEKU (W TYS.)

PERSONS RECEIVING RETIREMENTS IN DECEMBER 2012 BY AGE (IN THOUS.).

Stan w dniu 31 XII / As of 31 XII

Osoby otrzymujące świadczenia emerytalno-rentowe

W ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych **emerytury i renty** wypłacane są przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i tzw. „resorty mundurowe”: Ministerstwo Obrony Narodowej (MON), Ministerstwo Sprawiedliwości (MS) i Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW).

W 2012 r. emerytury i renty z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 7 741,7 tys. osób, tj. o 0,7% mniej niż w roku poprzednim.

Przeciętna miesięczna liczba emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia ze środków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 7 350,7 tys. osób, co stanowiło spadek o 0,9% w porównaniu do 2011 r., z Ministerstwa Obrony Narodowej 163,3 tys. osób (wzrost o 1,4%), z Ministerstwa Sprawiedliwości 30,4 tys. osób (wzrost o 3,4%), oraz z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych 197,3 tys. osób (wzrost o 2,6%).

W 3 województwach odnotowano wzrost liczby osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z ZUS: pomorskim i świętokrzyskim (o 0,2%) oraz warmińsko-mazurskim (o 0,1%). W województwie podkarpackim liczba ta pozostała na niezmiennym poziomie. Największy spadek liczby osób pobierających emerytury i renty wystąpił w województwach: podlaskim (o 1,8%), łódzkim (o 1,7%) oraz zachodniopomorskim (o 1,6%).

W ramach rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych emerytury i renty wypłacane są przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

W 2012 r. emerytury i renty z rolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 1 285,7 tys. osób, tj. o 3,1% mniej niż w roku poprzednim.

We wszystkich województwach zmniejszyła się liczba osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe z KRUS. Największy spadek wystąpił w województwach: lubuskim (o 5,2%) oraz śląskim (o 4,9%).

Osoby otrzymujące świadczenia emerytalne

W 2012 r. **emerytury** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 5 231,8 tys. osób, tj. o 0,1% mniej niż w 2011 r. Przepiętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wyniosła 4 959,7 tys. osób, tj. o 0,3% mniej w porównaniu do roku poprzedniego. Świadczenia z MON przeciętnie miesięcznie pobierało 108,5 tys. emerytów (wzrost o 2,2%), a wśród

świadczeniobiorców z MS było 22,2 tys. takich osób (wzrost o 4,4%). Przeciętna miesięczna liczba emerytów otrzymujących świadczenia emerytalne z MSW wyniosła 141,4 tys. osób (wzrost o 3,5 %).

W 6 województwach odnotowano wzrost liczby emerytów pobierających świadczenia z ZUS, najwyższy w województwie podkarpackim (o 1,5%), natomiast w 10 województwach nastąpił spadek – największy (o 2,0%) w województwie podlaskim.

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 1 021,9 tys. osób pobierało świadczenia emerytalne. Liczba emerytów była o 3,3% mniejsza niż w roku poprzednim. Spadek zanotowano we wszystkich województwach, ale największy wystąpił w województwach: lubuskim i śląskim – o 5,6%.

Osoby otrzymujące renty z tytułu niezdolności do pracy

W 2012 r. **renty z tytułu niezdolności do pracy** wypłacane w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przeciętnie miesięcznie pobierało 1 156,9 tys. osób, tj. 4,4% mniej niż w roku 2011 r. Przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących te świadczenia z ZUS to 1 121,3 tys. osób. W skali całego kraju, w ZUS zanotowano spadek o 4,5% w porównaniu do roku poprzedniego. We wszystkich resortach, podobnie jak w ZUS liczby te były niższe niż w 2011 r. i kształtowały się następująco: w MON 16,2 tys. osób (spadek o 4,1%), w MS - 2,1 tys. osób (spadek o 0,6%), w MSW 17,3 tys. osób (spadek o 1,5%).

Najwięcej rencistów pobierających świadczenia z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ubiło w województwie zachodniopomorskim (spadek o 7,4% w porównaniu z 2011 r.), a najmniej w województwach: kujawsko-pomorskim (spadek o 2,9%) i mazowieckim (o 3,1%).

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 220,3 tys. osób otrzymywało renty z tytułu niezdolności do pracy, co stanowiło spadek o 3,0% w stosunku do roku poprzedniego.

Największy spadek liczby rencistów zanotowano w województwach: łódzkim (o 5,6%) i lubelskim (o 5,1%), najmniejszy - w województwie śląskim (o 0,5%). Województwo małopolskie było jedynym, w którym liczba takich rent z KRUS wzrosła (o 1,1%).

Osoby otrzymujące renty rodzinne

W 2012 r. przeciętna miesięczna liczba osób otrzymujących **renty rodzinne** z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych to 1 353,0 tys. osób, tj. o 0,3% więcej niż w 2011 r. a pobierających renty rodzinne z ZUS - 1269,7 tys. osób (wzrost o 0,2%). W resortach, podobnie jak w ZUS, liczby te były wyższe niż w poprzednim roku i kształtowały się następująco: w MON 38,6 tys. osób (wzrost o 1,3%), w MS - 6,1 tys. osób (wzrost o 1,0%), w MSW 38,6 tys. osób (wzrost o 1,1%).

W przypadku rent rodzinnych wypłacanych z ZUS, nie zanotowano w województwach zmian większych niż o 0,6%. Wzrosty odnotowano w 14 województwach: od 0,1% w województwie dolnośląskim do 0,6% w województwach: warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim, natomiast spadki wystąpiły w 2 województwach: lubuskim o 0,2% i łódzkim o 0,1%.

Wśród świadczeniobiorców z KRUS 43,3 tys. osób pobierało renty rodzinne. Liczba ta wzrosła o 0,6% w porównaniu do 2011 r.

W przypadku województw liczba rent rodzinnych wypłacanych przez KRUS: wzrosła w 11 województwach (od 0,1% w województwie mazowieckim do 3,3%, w województwie dolnośląskim), a spadki odnotowano w 5 województwach (od 0,1% w województwie warmińsko-mazurskim do 2,8% w województwie opolskim).

Kwoty świadczeń emerytalno-rentowych w Polsce

Łączna kwota świadczeń emerytalno-rentowych ogółem w Polsce w 2012 r. wyniosła 185 442 mln zł i była wyższa o 4,6% w porównaniu do 2011 r.

Z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wypłacono 169 171 mln zł (wzrost o 4,7%), z czego na wypłaty z ZUS przypadało 155 233,7 mln zł (wzrost o 4,5%), z MON - 5 799,9 mln zł (wzrost o 4,9%), z MS - 1 133,1 mln zł (wzrost o 7,9%) i z MSW - 7 003,9 mln zł (wzrost o 7,5%).

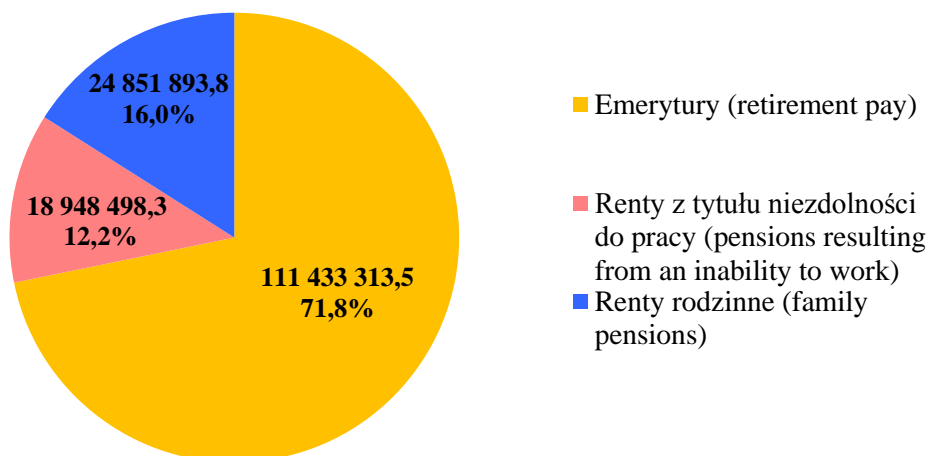
Kwota emerytur i rent brutto z KRUS wyniosła 16 271 mln zł (wzrost o 3,6% w porównaniu do 2011 r.)

Przeciętna miesięczna kwota emerytur i rent brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 1 820,99 zł (wzrost o 5,4%), w tym z ZUS - 1 759,85 zł (wzrost o 5,4%), natomiast w KRUS ukształtowała się na poziomie 1 054,61 zł (wzrost o 6,9%). Przeciętna miesięczna kwota emerytur i rent brutto z MON wyniosła 2 959,79 zł (wzrost o 3,5%), z MS 3 103,34 zł (wzrost o 4,4%), natomiast z MSW 2 958,44 zł (wzrost o 4,8%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z ZUS

Łączna kwota przeznaczona na emerytury z ZUS w 2012 r. wyniosła 111 433,3 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 4,7%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 18 948,5 mln zł (wzrost o 1,6%), natomiast na renty rodzinne - 24 851,9 mln zł (wzrost o 4,7%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez ZUS przedstawia wykres 4.

WYKRES 4. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z ZUS (W TYS. ZŁ)
AMOUNT OF RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS FROM SII (IN THOUS. ZL)

Najwyższe kwoty na świadczenia emerytalne z ZUS w 2012 r. wypłacane były w województwach: śląskim – 20 291,5 mln zł i mazowieckim – 16 058,0 mln zł a najniższe w województwach: podlaskim – 2 471,7 mln zł i lubuskim – 2 630,4 mln zł. W porównaniu do 2011 r. we wszystkich województwach odnotowano wzrost kwot przeznaczonych na świadczenia emerytalne, w przedziale od 3,1% w województwie podlaskim do 7,3% w województwie podkarpackim.

Przeciętna miesięczna emerytura z ZUS wyniosła 1 872,32 zł i wzrosła o 5,0% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 2 271,93 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 637,33 zł).

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy**, znacząco więcej niż w innych województwach, przeznaczono w województwie śląskim – 3 367,1 mln zł, a najmniej w województwie opolskim – 300,4 mln zł. W porównaniu z emeryturami dynamika wzrostu tych świadczeń była niższa, tj. od wzrostu o 0,1% w województwie małopolskim do 4,5% w województwie kujawsko-pomorskim.

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z ZUS wyniosła 1 408,26 zł (wzrost o 6,4%). Podobnie jak w przypadku emerytur najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (przeciętnie 1 839,65 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1 172,78 zł).

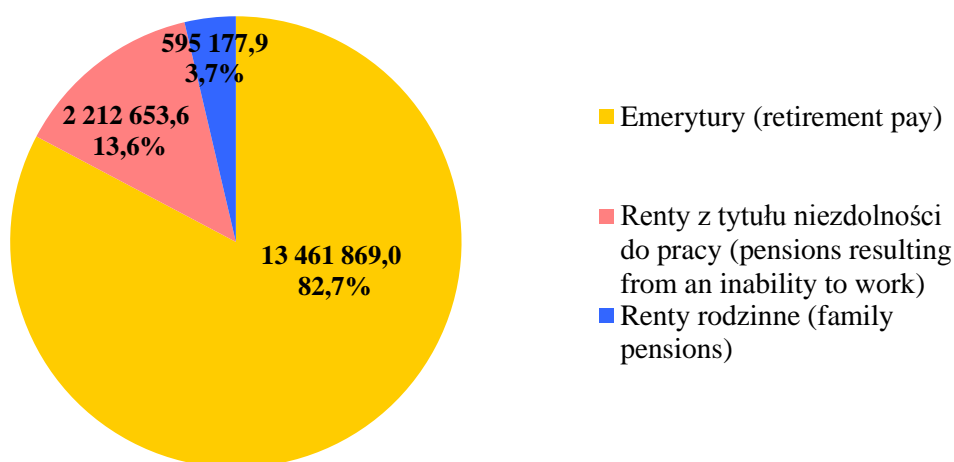
Na wypłaty **rent rodzinnych** najwięcej przeznaczono w województwie śląskim – 5 494,4 mln zł, a najmniej w województwie podlaskim – 443,2 mln zł. Dynamika wzrostu tych świadczeń była znacząco wyższa niż rent z tytułu niezdolności do pracy i nieznacznie zróżnicowana pomiędzy województwami. W stosunku do roku poprzedniego najwyższy wzrost odnotowano w województwie podkarpackim (o 7,0%), a najniższy w województwie śląskim (o 4,9%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z ZUS ukształtowała się na poziomie 1 631,04 zł i wzrosła o 5,7% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwie śląskim (średnio 2 074,32 zł), a najniższe w województwie podkarpackim (1390,73 zł). W porównaniu do 2011 r. wzrost przeciętnej kwoty renty rodzinnej odnotowano we wszystkich województwach. Najwyższy wzrost wystąpił w województwie podkarpackim (o 6,6%), a najniższy - w województwie śląskim (o 4,5%).

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z KRUS

Łączna kwota przeznaczona na **emerytury** z KRUS w 2012 r. wyniosła 13 461,9 mln zł i wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 3,3%, na renty z tytułu niezdolności do pracy wydano 2 212,7 mln zł (wzrost o 4,5%), natomiast na renty rodzinne – 595,2 mln zł (wzrost o 9,3%). Strukturę świadczeń wypłacanych przez KRUS przedstawia wykres 5.

WYKRES 5. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z KRUS (W TYS. ZŁ)
AMOUNT OF RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS FROM ASIF (IN THOUS.ZL)

Najwyższe kwoty na świadczenia emerytalne z KRUS w 2012 r. wypłacane były w województwach: mazowieckim – 2 001,8 mln zł i lubelskim – 1 756,0 mln zł. Najniższą kwotę świadczeń zanotowano w województwie lubuskim – 249,7 mln zł. Zaobserwowano wzrost nakładów na świadczenia emerytalne we wszystkich województwach z wyjątkiem województwa śląskiego – spadek o 0,4%. Najwyższy wzrost odnotowano w województwach: wielkopolskim (o 4,7%) i kujawsko-pomorskim (o 4,5%).

Przeciętna miesięczna emerytura z KRUS wyniosła 1097,75 zł i wzrosła o 6,7% w porównaniu z rokiem poprzednim. Najwyższe świadczenia wypłacano w województwach: śląskim (przeciętna miesięczna emerytura wyniosła 1 383,66 zł), lubuskim (1 272,00 zł), dolnośląskim (1 230,06 zł) i zachodniopomorskim (1 192,86 zł). W trzynastu województwach świadczenie to nie przekraczało kwoty 1200 zł (najniższe było w województwach: podlaskim (1 046,55 zł) i mazowieckim (1 047,19 zł).

Na **renty z tytułu niezdolności do pracy** najwięcej środków przeznaczono w województwie lubelskim – 323,0 mln zł (wzrost o 2,2% w porównaniu do roku poprzedniego), a najmniej w województwie opolskim – 30,5 mln zł (wzrost o 5,8%).

Przeciętna miesięczna renta z tytułu niezdolności do pracy z KRUS wyniosła 837,16 zł - wzrost o 7,7% w porównaniu do 2011 r. i jej wysokość w poszczególnych województwach była zawarta w przedziale od 809,45 zł (w województwie mazowieckim) do 877,07 zł (w województwie opolskim).

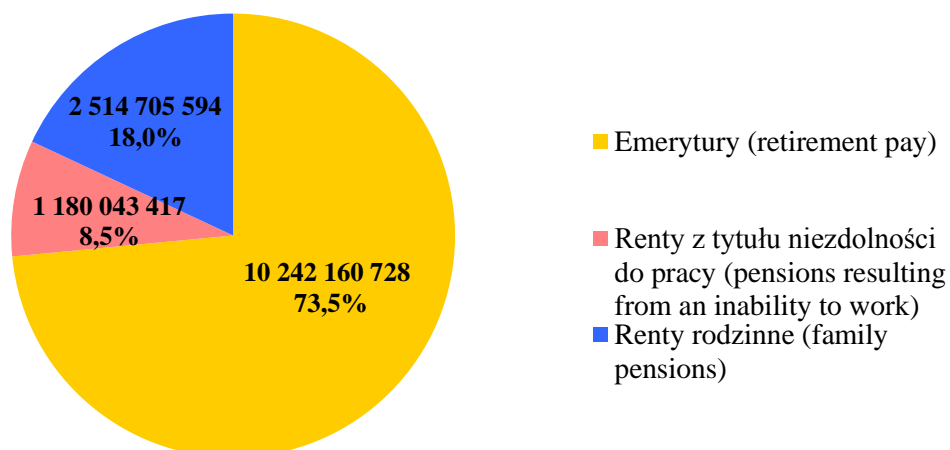
Na wypłaty **rent rodzinnych** najwięcej środków przeznaczono w województwie mazowieckim – 95,1 mln zł, a najmniej w województwie lubuskim – 8,7 mln zł. W porównaniu do 2011 r. we wszystkich województwach zaobserwowano wzrost nakładów, największy w województwach: małopolskim (o 10,5%) oraz świętokrzyskim (o 10,4%).

Przeciętna miesięczna renta rodzinna z KRUS ukształtowała się na poziomie 1 145,64 zł i wzrosła o 8,7% w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższą przeciętną rentę rodzinną odnotowano w województwie zachodniopomorskim – 1 372,53 zł, a najniższą w województwach: śląskim 1 076,96 zł i małopolskim – 1 078,43 zł.

Wysokość świadczeń emerytalno-rentowych z MON, MSW i MS

Niewielką, ale istotną i specyficzną częścią systemu emerytalno-rentowego są świadczenia wypłacane przez resorty: obrony narodowej, sprawiedliwości oraz spraw wewnętrznych. W 2012 r. te trzy ministerstwa wypłaciły łącznie 13 936,9 mln zł z tytułu świadczeń emerytalno-rentowych (wzrost o 6,5% w porównaniu do 2011 r.). Największy udział w tych wydatkach miało MSW – 7 003,9 mln zł.

WYKRES 6. KWOTA ŚWIADCZEŃ EMERYTALNO-RENTOWYCH Z MON, MSW I MS
AMOUNT OF RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS FROM MND, MI AND MJ

Największą część świadczeń wypłacanych łącznie przez MON, MSW, MS przeznaczono na wypłaty **emerytur** (10 242,2 mln zł dla 272,1 tys. emerytów). W 2012 r. zanotowano wzrost kwoty świadczeń o 7,6%, w porównaniu do roku poprzedniego.

Na wypłaty rent z tytułu niezdolności do pracy wydatkowano kwotę 1 180,0 mln zł - wzrost o 0,7%. Kwota wydatków na renty rodzinne wyniosła 2 514,7 mln zł (wzrost o 4,7%).

Wzrost wydatków na emerytury był najwyższy w MS (o 9,3%), a najniższy w MON (o 6,0%). W MSW wzrost wydatków wyniósł 8,6%.

Wysokość przeciętnej emerytury w resortach w 2012 r. wyniosła: 3 096,47 zł w MON (wzrost o 3,7%), 3 308,35 zł w MS (wzrost o 4,7%) oraz 3 140,91 zł w MSW (wzrost o 4,9%). Podobnie jak w ZUS i w KRUS, przeciętne emerytury były najwyższym z wypłacanych świadczeń.

Wzrost wydatków na **renty z tytułu niezdolności do pracy** zanotowano w dwóch resortach: w MS - 2,6% w porównaniu do 2011 r. , w MSW – 2,0%. Natomiast w MON wydatki spadły o 0,6%. Najwyższą rentę z tytułu niezdolności do pracy wypłacał pion emerytalno-rentowy MON - przeciętnie 2 951,35 zł (wzrost o 2,5%). Wysokość tego świadczenia w MSW wyniosła średnio 2 604,63 zł (wzrost o 3,5%) a w MS – 2 538,11 zł (wzrost o 3,2%).

Wyższą dynamiką cechowały się wydatki na **renty rodzinne** (przeciętny wzrost w resortach o 4,7% w skali roku). W 2012 r. przeznaczono na nie 2 514,7 mln zł. W poszczególnych resortach wydatkowano następujące kwoty: MON – 1 194,1 mln zł (wzrost o 4,4%), MS – 187,2 mln zł (wzrost o 3,3%) i MSW – 1 133,4 mln zł (wzrost o 5,3%). Najwyższą rentę rodzinną wypłacał MON - przeciętnie 2 579,08 zł (wzrost o 3,1%), nieznacznie niższą MS – 2 551,57 zł (wzrost o 2,2%), a MSW – 2 448,54 zł (wzrost o 4,2%).

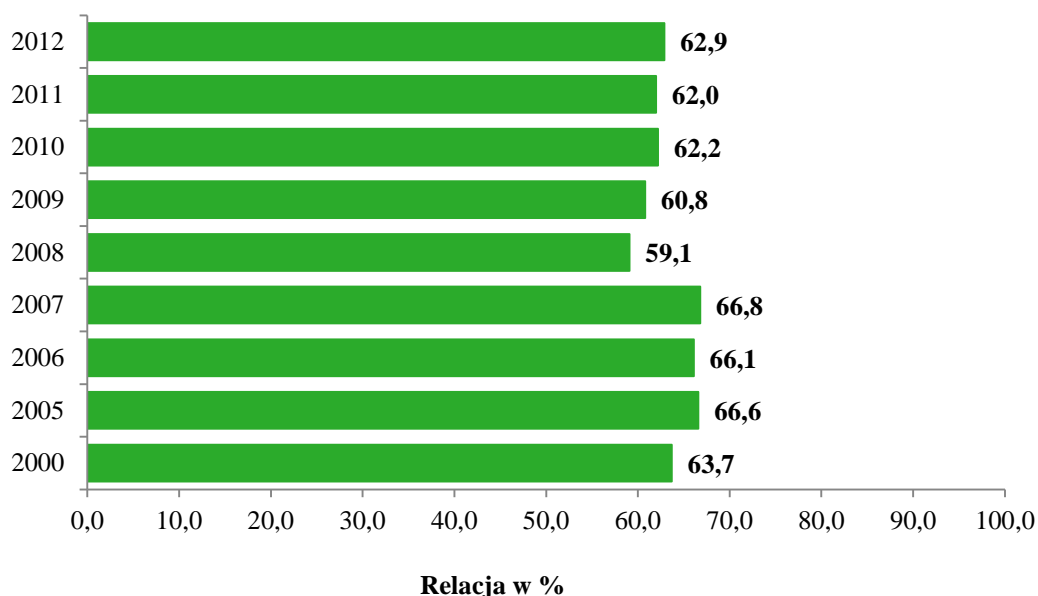
Przeciętne wysokości świadczeń emerytalno-rentowych wypłaconych w 2012 r. przez MS (3 103,34 zł), MON (2 959,79 zł) oraz MSW (2 958,44 zł) były znacznie wyższe, niż świadczenia wypłacone przez ZUS i KRUS (odpowiednio: 1 759,85zł i 1 054,61 zł).

Zmiany wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury w latach 2000-2012

Wzrost wysokości przeciętnej emerytury w 2012 r. wiązał się z nieznacznym zmniejszeniem dystansu między dochodem emerytów a dochodem osób aktywnych zawodowo.

WYKRES 7. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2012

RELATION OF AVERAGE MONTHLY GROSS^{a)} RETIREMENT PAY FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2012

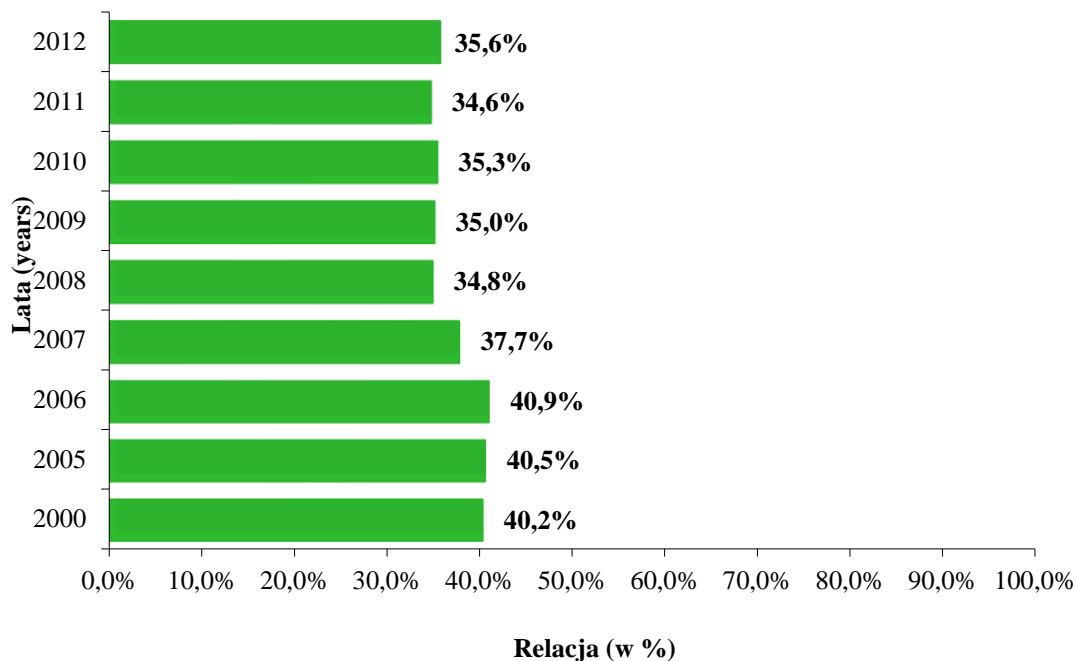

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

Począwszy od 2000 r. obserwowano wahania relacji przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych do przeciętne wynagrodzenia w gospodarce narodowej. W okresie 2005-2008 wystąpił spadek od 66,6% w 2005 r. do 59,1% w 2008 r., W latach 2009-2010 relacja ta stopniowo wzrastała do poziomu 62,2% w 2010 r. W 2012 r. wyniosła 62,9% (wzrost o 0,9 p.proc. w stosunku do wartości z 2011 r. wynoszącej 62,0%).

WYKRES 8. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2012
RELATION OF AVERAGE MONTHLY GROSS^{a)} RETIREMENT PAY FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2012

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

W przypadku przeciętnej miesięcznej emerytury brutto z KRUS w okresie 2000-2006 relacja jej wartości w stosunku do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej pozostawała na zbliżonym poziomie od 40,2% w 2000 r. do 40,9% w 2006 r. W latach 2007-2008 wystąpił spadek do poziomu 34,8%, a od 2009 r. relacja ta powoli wzrastała i w 2010 r. wyniosła 35,3%. W 2012 r. wyniosła ona 35,6% (wzrost o 1 p. proc. w stosunku do 2011 r., w którym osiągnęła ona poziom 34,6%).

Dochody gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Średnie wysokości świadczeń wypłacanych emerytom i rencistom przekładają się na dochody, którymi dysponują ich gospodarstwa domowe. W 2012 r. w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów zanotowano przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w wysokości 1 231,63 zł (dochód emerytów 1 300,43 zł, a dochód rencistów – 948,11 zł). Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji, którym dysponowały gospodarstwa domowe emerytów był o 67,58 zł wyższy od przeciętnego dochodu w zbiorowości wszystkich gospodarstw domowych w Polsce (1 232,85 zł). W 2012 r., w stosunku do 2011 r., w gospodarstwach domowych ogółem zanotowano nieznaczny realny spadek dochodu do dyspozycji o 0,1%, wynikający głównie ze spadku w gospodarstwach domowych rencistów - o 1,8%, natomiast w gospodarstwach domowych emerytów średni dochód wzrósł o 0,9% w stosunku do roku poprzedniego.

Wydatki gospodarstw domowych emerytów i rencistów

W 2012 r. przeciętne miesięczne wydatki w polskich gospodarstwach domowych na 1 osobę wyniosły 1050,78 zł i były realnie niższe o 0,7% w porównaniu do 2011 r. W gospodarstwach emerytów i rencistów rozpatrywanych łącznie wydatki te były wyższe i wyniosły 1117,56 zł, choć realnie spadły o 1%. Wydatki gospodarstw domowych emerytów osiągnęły 1164,03 zł na miesiąc i były realnie niższe o 1% w porównaniu do 2011 r., w gospodarstwach domowych rencistów było to 926,08 zł (realny spadek o 0,8%).

W skali roku wydatki ogółem w analizowanych grupach społeczno-ekonomicznych nominalnie wzrosły, spadły jednak realnie. Największy wzrost zanotowały gospodarstwa domowe rencistów (w 2012 r. wydawano nominalnie o 3,3% więcej niż w 2011 r.).

Analizując strukturę wydatków gospodarstw emerytów i rencistów należy pamiętać, że ich gospodarstwa domowe są mniej liczne niż średnia liczba osób dla ogółu gospodarstw domowych³. Nie pozostaje to bez wpływu na analizowaną powyżej średnią kwotę wydatków na osobę oraz rozkład środków finansowych na poszczególne produkty i usługi.

Wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe stanowiły 25,1% wydatków gospodarstw domowych ogółem. W przypadku gospodarstw emerytów i rencistów wydatki te pochłaniały 28% wydatków, w gospodarstwach emerytów 27,6%, a w gospodarstwach rencistów 29,9%.

³ Wyniki badania BGD 2012 wskazują, że w przebadanej próbie gospodarstw domowych emerytów i rencistów było przeciętnie – 1,99 osoby. Przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych ogółem wynosiła 2,81 osoby; źródło: „Budżety gospodarstw domowych w 2012 r.” Warszawa 2013.

Wyższy udział wydatków na żywność i napoje bezalkoholowe na osobę w gospodarstwach domowych emerytów i rencistów przekłada się na wyższe, w porównaniu z gospodarstwami domowymi ogółem, spożycie na osobę artykułów żywnościowych. Jest to związane ze strukturą gospodarstw domowych. W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów niewielki jest odsetek dzieci poniżej 14 lat.

Wydatki na używki osiągnęły bardzo podobny udział w wydatkach gospodarstw domowych emerytów i rencistów (odpowiednio: 2,5% i 2,7%) i podobny jak w gospodarstwach domowych ogółem (2,7%), pozostając na poziomie roku poprzedniego.

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów łącznie w znacznie mniejszym stopniu uwzględniały w budżetach wydatki na obuwie i odzież (2,9%), niż gospodarstwa ogółem (4,9% wydatków). Za to znacznie większym obciążeniem dla nich były wydatki związane z użytkowaniem mieszkania. W gospodarstwach rencistów stanowiły 26,2%, w gospodarstwach emerytów – 24,0%, podczas gdy w gospodarstwach domowych ogółem – 20,3%. Większy udział wydatków na eksploatację mieszkania wiąże się z mniejszym zagęszczeniem w lokalach zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów.

Specyfikę gospodarstw domowych emerytów i rencistów widać także wyraźnie w zakresie wydatków związanych ze zdrowiem. Obciążenie wydatkami na zdrowie, w tym na artykuły farmaceutyczne było o 3,1 punktu procentowego wyższe w porównaniu z gospodarstwami ogółem (wydatki na zdrowie stanowiły odpowiednio: 8,1% i 5,0%).

W gospodarstwach domowych emerytów i rencistów wydawano znacznie mniej pieniędzy niż średnio ogółem na transport oraz na rekreację i kulturę. W gospodarstwach rencistów wydatki te stanowiły odpowiednio: 4,4% i 6,0% a emerytów po 6,4%, w porównaniu do odpowiednio: 9,8% oraz 8,1% udziału tych wydatków w gospodarstwach domowych ogółem.

Warto zwrócić uwagę na fakt, że dary dla innych gospodarstw domowych obciążały gospodarstwa domowe emerytów i rencistów (4,6% wydatków) w znacznie większym stopniu niż gospodarstwa domowe ogółem (3,2% wydatków). Emeryci w nieco większym stopniu niż renciści angażowali się w pomoc innym. Wydatki na wspieranie innych gospodarstw domowych stanowiły przeciętnie 4,8% wydatków w gospodarstwach emerytów (55,87 zł na osobę) i 3,5% w gospodarstwach rencistów (32,41 zł na osobę).

Wyposażenie gospodarstw domowych emerytów i rencistów w przedmioty trwałego użytkowania

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów były słabiej wyposażone w przedmioty trwałego użytkowania w porównaniu z wyposażeniem gospodarstw domowych ogółem. Znaczne różnice między wyposażeniem przeciętnego gospodarstwa domowego, a gospodarstwa domowego emerytów i rencistów, na niekorzyść tych ostatnich, widoczne były w przypadku wyposażenia w: komputer osobisty, w tym z dostępem do Internetu (posiadało go 64,7% gospodarstw domowych ogółem i zaledwie 32,5% gospodarstw domowych emerytów i rencistów), cyfrowe aparaty fotograficzne (49,4% gospodarstw domowych ogółem i 22,9% gospodarstw domowych emerytów i rencistów).

Istotne różnice występowały nie tylko w przypadku nowoczesnych urządzeń, ale również w stopniu wyposażenia w kuchenkę mikrofalową i pralkę automatyczną. Odsetek gospodarstw domowych emerytów i rencistów posiadających kuchenkę mikrofalową (37,8%) oraz pralkę automatyczną (87,6%) był niższy niż odpowiedni odsetek gospodarstw domowych ogółem (odpowiednio: 54,3% i 92,3%).

Warto zwrócić uwagę na wzrost liczby gospodarstw emerytów i rencistów wyposażonych w poszczególne dobra w 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Największą dynamikę odnotowano w przypadku telewizorów plazmowych lub ciekłokrystalicznych (wzrost o 32,5%), komputerów osobistych z dostępem do Internetu (wzrost o 10,9%), kamer wideo (wzrost o 8,3%) czyli wszystkich tych dóbr, w przypadku których różnica między gospodarstwami domowymi emerytów i rencistów a ogółem polskich gospodarstw domowych była nadal znaczna. Nieco mniejszą dynamikę daje się zauważyć w przypadku wyposażenia gospodarstw emerytów i rencistów w zmywarki do naczyń (wzrost o 6,1%), telefony komórkowe (wzrost o 5,1%), kuchenki mikrofalowe (wzrost o 4,7% w skali roku).

Warunki mieszkaniowe gospodarstw domowych emerytów i rencistów

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań zajmowana przez gospodarstwo domowe wynosiła w 2012 r. – 73,0 m², w przypadku emerytów – 66,2 m², a rencistów – 62,2 m². Mniejsza powierzchnia mieszkaniowa nie powodowała jednak większego zagęszczenia. Przeciętnie na 1 pokój w takim lokalu przypadła mniejsza liczba emerytów i rencistów niż w mieszkaniach zajmowanych przez gospodarstwa domowe ogółem (0,74 w porównaniu do 0,99), a każda z osób dysponowała większą powierzchnią mieszkaniową niż

w gospodarstwach domowych ogółem. Przeciętna powierzchnia użytkowa zajmowana przez 1 osobę, w przypadku gospodarstw domowych emerytów i rencistów była o 8,4 m² większa niż gospodarstw domowych ogółem.

Dla określenia stanu lokali zamieszkiwanych przez emerytów i rencistów nie bez znaczenia jest także ich wyposażenie w urządzenia i instalacje techniczno-sanitarne. Odpowiedzi respondentów wskazują, że emeryci i renciści w swoich mieszkaniach nieco rzadziej (różnica ok. 2 punktów procentowych), niż przeciętne polskie gospodarstwo domowe mogli korzystać z łazienki i ustępu, ciepłej, bieżącej wody i centralnego ogrzewania. Wspomniana różnica generowana była głównie przez gospodarstwa domowe rencistów, w których odsetek gospodarstw wyposażonych w łazienkę (90,9%) oraz ciepłą, bieżącą wodę (90,0%) był mniejszy niż w gospodarstwach domowych emerytów (odpowiednio: 94,0% i 93,8%). Gospodarstwa domowe emerytów deklarowały wyposażenie zajmowanych lokali na poziomie bardziej zbliżonym do przeciętnego polskiego gospodarstwa domowego (wyposażenie w łazienkę – 95,2% oraz ciepłą, bieżącą wodę – 94,9%).

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych emerytów i rencistów

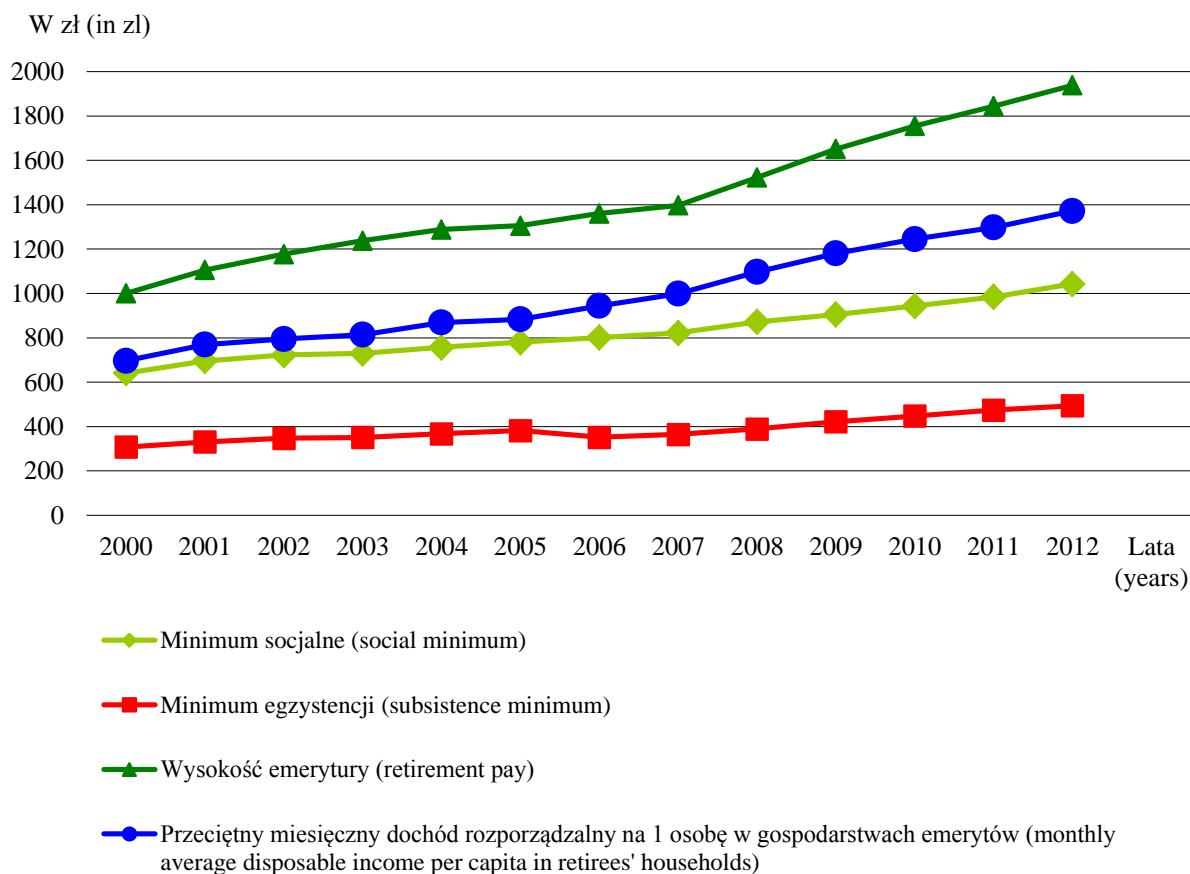
Wszystkie omówione czynniki można podsumować odwołując się do opinii respondentów na temat oceny sytuacji materialnej ich gospodarstw. Około 18% gospodarstw domowych emerytów uważało, że ich sytuacja materialna jest bardzo dobra lub raczej dobra, prawie 60% uważało, że sytuacja ta jest przeciętna, a pozostałe 22% oceniało ją jako złą lub raczej złą. Rozkład odpowiedzi dotyczących oceny sytuacji materialnej gospodarstw emerytów nie odbiegał znacznie od ogółu polskich gospodarstw domowych. Jednak już odsetek gospodarstw rencistów deklarujących złą lub raczej złą sytuację materialną był o ok. 20 punktów procentowych wyższy niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem i wynosił nieco ponad 41%. Bardzo dobrą lub raczej dobrą sytuację materialną deklarowało jedynie niecałe 9% gospodarstw domowych rencistów.

Minimum socjalne i minimum egzystencji dla gospodarstw domowych emerytów

Porównanie wysokości przeciętnej miesięcznej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych oraz dochodu rozporządzalnego emeryckich gospodarstw domowych z minimum egzystencji i minimum socjalnym ustalonym przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych daje możliwość oceny przeciętnej sytuacji materialnej tych gospodarstw domowych.

WYKRES 9. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW, PRZECIĘTNA EMERYTURA Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH A ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2012

MONTHLY AVERAGE DISPOSABLE INCOME PER CAPITA IN SINGLE RETIREES' HOUSEHOLDS AND AVERAGE GROSS RETIREMENT PAY FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2012

Wysokość przeciętnej miesięcznej emerytury wypłacanej w 2012 r. z pozarolniczego systemu ubezpieczeń wynosiła 1938,09 zł, podczas gdy średnioroczne minimum socjalne dla jednoosobowego gospodarstwa emeryckiego ustalono na poziomie 1043,09 zł, a minimum egzystencji na 493,96 zł. Przeciętny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych emerytów wynoszący 1371,62 zł był wyższy od minimum socjalnego o 328,53 zł, a od minimum egzystencji o 877,66 zł. Przeciętne miesięczne wydatki na jedną osobę w emeryckim gospodarstwie domowym (1164,03 zł) przewyższały w 2012 r. minimum socjalne o 120,94 zł.

Od 2000 r. różnica między wysokością przeciętnej emerytury z pozarolniczego systemu ubezpieczeń a śródrocznym minimum socjalnym systematycznie zwiększała się.

Według szacunków, na podstawie badania budżetów gospodarstw domowych⁴ w 2012 r. 4,3% osób w gospodarstwach domowych emerytów i 12,1% osób w gospodarstwach domowych rencistów żyło poniżej minimum egzystencji. W przypadku emerytów odsetek gospodarstw domowych o wydatkach poniżej minimum egzystencji jest podobny jak w roku poprzednim, natomiast w przypadku gospodarstw domowych rencistów - jest niższy prawie o 1 punkt procentowy w stosunku do roku poprzedniego. Gospodarstwa domowe emerytów o wydatkach poniżej ustawowej granicy ubóstwa⁵ stanowiły 3,6% gospodarstw emeryckich, natomiast dla gospodarstw rencistów odsetek ten wyniósł 10,7%.

Subiektywna ocena stanu zdrowia emerytów i rencistów

Oceniając swoją sytuację zdrowotną prawie 40% rencistów i 30% emerytów określiło ją jako złą lub bardzo złą, co jest wynikiem znacznie różniącym się od opinii ogółu gospodarstw domowych (niespełna 15% wybrało te opcje odpowiedzi). Prawie 42% gospodarstw emerytów i rencistów uważało, że ich stan zdrowia jest „taki sobie, ani dobry, ani zły”. Odsetek osób deklarujących bardzo dobry lub dobry stan zdrowia – wynoszący wśród emerytów i rencistów ponad 26%, był niższy o ok. 31 punktów procentowych niż w przypadku gospodarstw domowych ogółem.

⁴ Źródło: Badanie budżetów gospodarstw domowych za 2012 r.

⁵ Ustawowa granica ubóstwa jest określana kwotowo.

TABLICE WYNIKOWE

Dział I

Świadczeniobiorcy

TABL. 1. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW W LATACH 2005-2012 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS IN 2005-2012 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004= 100	2006	2005= 100	2007	2006= 100	2008	2007= 100	2009	2008= 100	2010	2009= 100	2011	2010= 100	2012	2011= 100
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % <i>in %</i>
POLSKA <i>POLAND</i>	9 168,6	99,5	9 150,6	99,8	9 188,9	100,4	9 257,3	100,7	9 332,3	100,8	9 243,4	99,0	9 123,6	98,7	9 027,4	98,9
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych <i>Non-agricultural social security system</i>	7 524,0	100,3	7 564,6	100,5	7 658,7	101,2	7 779,4	101,6	7 906,5	101,6	7 868,8	99,5	7 796,9	99,1	7 741,7	99,3
w tym: <i>of which:</i>																
ZUS ^{a)} <i>SII^{a)}</i>	7 184,2	100,1	7 217,4	100,5	7 303,2	101,2	7 413,9	101,5	7 534,8	101,6	7 491,4	99,4	7 414,2	99,0	7 350,7	99,1
MON..... <i>MND</i>	153,3	104,5	155,2	101,2	156,4	100,8	158,4	101,3	159,9	100,9	160,5	100,4	161,0	100,3	163,3	101,4
MSW..... <i>MI</i>	162,5	100,7	167,2	102,9	173,5	103,8	180,4	104,0	184,4	102,2	188,5	102,2	192,3	102,0	197,3	102,6
MS..... <i>MJ</i>	24,0	102,6	24,8	103,3	25,6	103,2	26,6	103,9	27,5	103,4	28,4	103,2	29,4	103,6	30,4	103,4
KRUS <i>ASIF</i>	1 644,6	96,3	1 586,0	96,4	1 530,2	96,5	1 477,9	96,6	1 425,8	96,5	1 374,7	96,4	1 326,6	96,5	1 285,7	96,9

a) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

a) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pay from the MND, the MI, and the MJ not included by ministries.

TABL. 2. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>		
POLSKA^{b)c)} 2011	7 414,2		4 973,0
POLAND^{b)c)} 2012	7 350,7		4 959,7
Region Centralny	1 467,4		1 062,5
Łódzkie	518,8		372,2
Mazowieckie	948,6		690,3
Region Południowy	1 748,0		1 163,3
Małopolskie	630,5		419,0
Śląskie	1 117,5		744,3
Region Wschodni	1 138,9		754,5
Lubelskie	352,3		224,0
Podkarpackie	379,2		248,5
Podlaskie	171,8		122,5
Świętokrzyskie	235,6		159,5
Region Północno-zachodni	1 164,5		749,0
Lubuskie	198,5		127,9
Wielkopolskie	634,2		395,5
Zachodniopomorskie	331,9		225,7
Region Południowo-zachodni	786,8		547,9
Dolnośląskie	606,8		418,8
Opolskie	180,0		129,1
Region Północny	1 044,9		682,4
Kujawsko-pomorskie	382,7		246,9
Pomorskie	412,9		276,4
Warmińsko-mazurskie.....	249,3		159,2

a) Przeporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension. b) Excluding persons with imultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension allowances. c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and penions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

TABL. 3. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne <i>Family pensions</i>
W tys. osób <i>In thous. person</i>				
POLSKA^{b)c)} 2011	7 414,2	4 973,0	1 174,5	1 266,7
POLAND^{b)c)} 2012	7 350,7	4 959,7	1 121,3	1 269,7
Region Centralny	1 467,4	1 062,5	179,7	225,2
Region Południowy	1 748,0	1 163,3	254,7	330,0
Region Wschodni	1 138,9	754,5	195,3	189,1
Region Północno-zachodni	1 164,5	749,0	212,1	203,5
Region Południowo-zachodni	786,8	547,9	105,0	133,9
Region Północny	1 044,9	682,4	174,3	188,1
2011 = 100				
POLSKA^{c)d)}	99,1	99,7	95,5	100,2
POLAND^{c)d)}	99,1	99,7	95,5	100,2
Region Centralny	98,8	98,9	96,3	100,1
Region Południowy	99,0	99,5	95,2	100,3
Region Wschodni	99,4	100,4	95,0	100,4
Region Północno-zachodni	99,1	100,0	94,8	100,3
Region Południowo-zachodni	98,7	99,1	94,9	100,1
Region Północny	100,0	100,8	96,7	100,3

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension allowances

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and pensions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit.

TABL. 4. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS AND VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retiree</i>
	<i>w tys. in thous. persons</i>	
POLSKA 2011	1 326,6	1 056,3
POLAND 2012	1 285,7^{a)b)}	1 021,9^{b)}
Region Centralny	302,4	249,8
Łódzkie	107,8	90,5
Mazowieckie	194,5	159,3
Region Południowy	146,5	113,5
Małopolskie	103,2	76,6
Śląskie	43,3	36,8
Region Wschodni	417,5	336,3
Lubelskie	170,9	134,3
Podkarpackie	83,8	67,2
Podlaskie	92,3	77,0
Świętokrzyskie	70,4	57,8
Region Północno-zachodni	171,0	130,5
Lubuskie	20,9	16,4
Wielkopolskie	120,6	91,2
Zachodniopomorskie	29,5	23,0
Region Południowo-zachodni	79,7	64,8
Dolnośląskie	51,5	40,3
Opolskie	28,2	24,5
Region Północny	166,8	125,2
Kujawsko-pomorskie	79,7	60,5
Pomorskie	39,9	28,8
Warmińsko-mazurskie	47,2	35,9

a) Łącznie z 252 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (260 osób), MS (138 osób), MSW (1497 osób).

a) Including 252 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (260 persons), the MJ (138 persons), the MI (1497 persons).

TABL. 5. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>	W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne <i>Family pensions</i>
W tys. osób <i>In thous persons</i>				
POLSKA 2011	1 326,6	1 056,3	227,0	43,0
POLAND 2012	1 285,7^{a)}	1 021,9^{b)}	220,3	43,3
Region Centralny	302,4	249,8	41,5	11,0
Region Południowy	146,5	113,5	28,7	4,3
Region Wschodni	417,5	336,3	68,3	12,9
Region Północno-zachodni	171,0	130,5	34,3	6,2
Region Południowo-zachodni	79,7	64,8	12,4	2,5
Region Północny	166,8	125,2	35,1	6,5
2011 = 100				
POLSKA	96,9	96,7	97,0	100,6
POLAND				
Region Centralny	96,9	96,8	96,3	100,9
Region Południowy	97,1	96,1	101,1	102,4
Region Wschodni	96,7	96,6	96,5	100,8
Region Północno-zachodni	97,3	97,5	96,1	101,6
Region Południowo-zachodni	95,8	95,3	97,6	100,0
Region Północny	97,4	97,5	96,7	100,0

a) Łącznie z 252 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (260 osób), MS (138 osób), MSW (1497 osób).

a) Including 252 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (260 persons), the MJ (138 persons), the MI (1497 persons).

TABL. 6. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100
POLSKA^{b)c)} <i>POLAND^{b)c)}</i>	7 350 693	99,1	4 959 685	99,7
Województwa razem^{b)} <i>Voivodships total^{b)}</i>	7 350 552	99,1	4 959 685	99,7
Dolnośląskie	606 830	98,7	418 793	99,2
Kujawsko-pomorskie	382 660	99,8	246 872	100,5
Lubelskie	352 314	98,8	224 028	99,8
Lubuskie	198 453	98,6	127 857	99,7
Łódzkie	518 848	98,3	372 247	98,4
Małopolskie	630 504	98,6	418 992	99,4
Mazowieckie	948 560	99,1	690 271	99,2
Opolskie	179 979	98,8	129 122	99,0
Podkarpackie	379 171	100,0	248 498	101,5
Podlaskie	171 785	98,2	122 540	98,0
Pomorskie	412 943	100,2	276 411	101,0
Śląskie	1 117 536	99,2	744 284	99,5
Świętokrzyskie	235 620	100,2	159 459	101,2
Warmińsko-mazurskie	249 277	100,1	159 164	101,1
Wielkopolskie	634 220	99,6	395 458	100,6
Zachodniopomorskie	331 852	98,4	225 689	99,3

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compensation allowances

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and pensions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 7. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{a)}
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS ^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pension resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100
POLSKA^{b(c)} <i>POLAND^{b(c)}</i>	1 121 268	99,5	1 269 740	100,2
Województwa razem^b Voivodships total^{b)}	1 121 127	95,5	1 269 740	100,2
Dolnośląskie	87 421	94,8	100 616	100,1
Kujawsko-pomorskie	65 980	97,1	69 808	100,2
Lubelskie	73 296	94,9	54 990	100,3
Lubuskie	38 852	94,1	31 744	99,8
Łódzkie	64 795	95,4	81 806	99,9
Małopolskie	102 196	93,9	109 316	100,3
Mazowieckie	114 933	96,9	143 356	100,2
Opolskie	17 583	95,2	33 274	100,3
Podkarpackie	65 595	94,4	65 078	100,4
Podlaskie	23 403	96,5	25 842	100,4
Pomorskie	61 386	96,5	75 146	100,2
Śląskie	152 523	96,0	220 729	100,3
Świętokrzyskie	32 983	95,7	43 178	100,4
Warmińsko-mazurskie	46 973	96,5	43 140	100,6
Wielkopolskie	121 919	95,9	116 843	100,2
Zachodniopomorskie	51 289	92,6	54 874	100,6

a) Przyporządkowanie do województw według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

b) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z osobami pobierającymi renty wypadkowe finansowane z FUS a wypłacane przez MON, MS i MSW w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MS i MSW nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

b) Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including persons, receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MI, the MJ simultaneously to retirement pays and pensions financed from the MND, the MI, the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL.8. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem <i>Retirees and pensioners in total</i>		W tym emeryci <i>Of which retirees</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100
POLSKA <i>POLAND</i>	1 285 725^{a)b)}	96,9	1 021 927^{b)}	96,7
Dolnośląskie	51 492	95,8	40 312	95,1
Kujawsko-pomorskie	79 746	97,8	60 486	98,0
Lubelskie	170 944	96,7	134 311	96,9
Lubuskie	20 893	94,8	16 360	94,4
Łódzkie	107 841	96,7	90 516	96,9
Małopolskie	103 190	98,0	76 623	96,9
Mazowieckie	194 533	97,0	159 295	96,8
Opolskie	28 164	95,8	24 458	95,5
Podkarpackie	83 840	95,9	67 161	95,6
Podlaskie	92 325	97,2	76 985	96,8
Pomorskie	39 909	97,0	28 784	97,1
Śląskie	43 320	95,1	36 847	94,4
Świętokrzyskie	70 359	97,2	57 804	96,8
Warmińsko-mazurskie	47 150	97,2	35 914	96,9
Wielkopolskie	120 645	98,1	91 201	98,5
Zachodniopomorskie	29 479	96,1	22 975	96,0

a) Łącznie z 252 osobami otrzymującymi świadczenia GBRZ.

b) Łącznie z osobami otrzymującymi świadczenia z: MON (260 osób), MS (138 osób), MSW (1497 osób).

a) Including 252 persons receiving GBRZ benefit.

b) Including beneficiaries from the MND (260 persons), the MJ (138 persons), the MI (1497 persons).

TABL. 9. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA RENCISTÓW Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF PENSIONERS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100	w osobach <i>in persons</i>	2011 = 100
POLSKA				
<i>POLAND</i>	220 253	97,0	43 293	100,6
Dolnośląskie	9 467	97,3	1 694	103,3
Kujawsko-pomorskie	16 420	96,4	2 835	99,6
Lubelskie	31 510	94,9	5 121	100,5
Lubuskie	3 915	95,7	612	102,5
Łódzkie	13 566	94,4	3 750	101,5
Małopolskie	23 391	101,1	3 160	102,3
Mazowieckie	27 968	97,2	7 244	100,1
Opolskie	2 894	98,7	807	97,2
Podkarpackie	14 324	96,8	2 348	100,6
Podlaskie	12 217	98,9	3 120	99,7
Pomorskie	9 494	96,4	1 629	100,4
Śląskie	5 279	99,5	1 057	101,1
Świętokrzyskie	10 264	98,7	2 292	101,8
Warmińsko-mazurskie	9 164	97,6	2 070	99,9
Wielkopolskie	24 832	96,0	4 601	100,6
Zachodniopomorskie	5 548	96,1	953	98,7

**TABL. 10. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW
Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA
SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH**
*MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE
MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE
MINISTRY OF INTERIOR*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSW ^{a)} <i>MI^{a)}</i>
<i>W osobach In persons</i>				
Emeryci i renciści ogółem 2011	382 744	161 000	29 430	192 314
<i>Retirees and pensioners in total</i> 2012	391 010	163 297	30 428	197 285
W tym emeryci	272 090	108 481	22 222	141 387
<i>Of which retirees</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	35 647	16 232	2 090	17 325
<i>Pensions resulting from an inability to work</i>				
Renty rodzinne	83 271	38 583	6 115	38 573
<i>Family pensions</i>				
2011 = 100				
Emeryci i renciści ogółem	102,7	101,4	103,4	102,6
<i>Retirees and pensioners in total</i>				
W tym emeryci	103,1	102,2	104,4	103,5
<i>Of which retirees</i>				
Renty z tytułu niezdolności do pracy	97,9	95,9	99,4	98,5
<i>Pensions resulting from an inability to work</i>				
Renty rodzinne	101,2	101,3	101,0	101,1
<i>Family pensions</i>				

a) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywało 407 osób, a kwota wypłat w 2012 r. wyniosła 7 014 765 zł.

a) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pays, to 407 persons; amount of payments in 2012 was 7 014 765 zł.

TABL. 11. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ WEDŁUG ZAWODÓW
MONTHLY AVERAGE NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emeryci i renciści ogółem w tys. osób <i>Retirees and pensioners in thous. persons</i>
Emeryci razem^{a)}	5 231,8
<i>Total retirees^{a)}</i>	
w tym z ZUS	4959,7
<i>of which paid of SII</i>	
W tym :	
Okresowe emerytury kapitałowe ze środków zgromadzonych w OFE.....	2,0
<i>Annuity retirement pay from the means gathered in the Open Pension Fund</i>	
pracownicy kolejowi	125,8
<i>railway employees</i>	
górnicy	204,8
<i>miners</i>	
nauczyciele.....	274,7
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	84,9
<i>self-employed persons</i>	
kombatananci	0,4
<i>combatants</i>	
Renciści z tytułu niezdolności do pracy razem^{a)}	1 156,9
<i>Pensioners resulting from inability to work^{a)}</i>	
w tym z ZUS	1 121,3
<i>of which paid of SII</i>	
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ^{b)} ..	204,1
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases^{b)}</i>	
pracownicy kolejowi	19,0
<i>railway employees</i>	
górnicy	33,3
<i>miners</i>	
nauczyciele	35,1
<i>teachers</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	64,8
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane i kombatananci	46,9
<i>war and military invalids, repression victims, as well as combatants</i>	
Osoby otrzymujące renty rodzinne razem^{a)}	1 353,0
<i>Persons receiving family pensions total^{a)}</i>	
w tym z ZUS	1 269,7
<i>of which paid of SII</i>	
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	27,1
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases</i>	
pracownicy kolejowi	72,4
<i>railroad employees</i>	
górnicy	87,5
<i>mining employees</i>	
osoby prowadzące na własny rachunek działalność gospodarczą	38,0
<i>self-employed persons</i>	
inwalidzi wojenni, wojskowi, osoby represjonowane i kombatananci.....	28,3
<i>war and military invalids as well as combatants</i>	

a) Łącznie z osobami pobierającymi świadczenia z MON, MS i MSW b) Łącznie z osobami otrzymującymi renty wypadkowe finansowane z FUS, a wypłacane przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW i MS. a) Including persons receiving benefits from the MND, the MJ as well as the MIA. b) Including persons receiving accident pensions financed from the SIF and paid by the MND, the MJ as well as the MIA with retirements financed from budgets of these entities.

TABL. 12. EMERYCI I RENCIŚCI JAKO ODSETEK POPULACJI MIESZKAŃCÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW W ROKU 2000 I 2012
RETIREES AND PENSIONERS BY VOIVODSHIPS IN 2000 AND 2012 (IN PERSONS AND AS PERCENT OF TOTAL POPULATION)

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000		2012	
	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>	liczba emerytów i rencistów <i>number of retirees and pensioners</i>	% populacji mieszkańców <i>% of total population</i>
POLSKA^{a)} POLAND^{a)}	9 412 432	24,4	9 027 428	23,4
Dolnośląskie	694 938	23,4	658 322	22,6
Kujawsko-pomorskie	476 282	22,7	462 406	22,1
Lubelskie	601 868	27,0	523 258	24,2
Lubuskie	239 366	23,4	219 346	21,4
Łódzkie	689 494	26,1	626 689	24,8
Małopolskie	816 317	25,2	733 694	21,9
Mazowieckie	1 181 427	23,3	1 143 093	21,6
Opolskie	217 972	20,1	208 143	20,6
Podkarpackie	510 864	24,0	463 011	21,7
Podlaskie	291 395	23,9	264 110	22,0
Pomorskie	443 421	20,2	452 852	19,8
Śląskie	1 140 231	23,5	1 160 856	25,1
Świętokrzyskie	336 268	25,4	305 979	24,0
Warmińsko-mazurskie	306 595	20,9	296 427	20,4
Wielkopolskie	797 799	23,7	754 865	21,8
Zachodniopomorskie	357 210	20,6	361 331	21,0

a) Łącznie z emerytami i rencistami, którzy otrzymują świadczenia MON, MSW oraz MS nieuwzględnionymi w podziale na województwa.

a) Including retirees and pensioners receiving benefits from the MND, the MI as well as the MJ, not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL.13. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETIREMENT PAY AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^a BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w tys. <i>in thous.</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2011	4 952	2 034	2 918
TOTAL 2012	4 970	2 041	2 929
54 lata i mniej <i>years and less</i>	79	60	19
55—59	283	59	224
60—64	1 344	344	1 000
65—69	1 142	545	597
70—74	834	410	424
75—79	668	328	340
80 lat i więcej <i>years and more</i>	620	295	325
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2011	1 149	746	403
TOTAL 2012	1 099	716	383
29 lat i mniej <i>years and less</i>	5	4	1
30—39	50	31	19
40—49	139	82	57
50—54	180	101	79
55—59	335	194	141
60—64	217	204	13
65 lat i więcej <i>years and more</i>	173	100	73

a) Bez osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych.

a) *Excluding persons with simultaneous right to agricultural benefits, excluding the bridge benefits.*

TAB. 14. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ KASĘ ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG PŁCI I WIEKU ^{a)}

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY SEX AND AGE ^{a)}

Stan w dniu 31 XII/ As of 31 XII

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2011	1 038 304	273 147	765 157
TOTAL..... 2012	1 005 584	364 181	741 403
55-59.....	37 466	–	37 466
60-64.....	109 938	13 134	96 804
65-69.....	149 347	47 364	101 983
70-74.....	164 683	54 364	110 319
75-79.....	181 826	54 941	126 885
80 lat i więcej <i>years and more</i>	362 324	94 378	267 946
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2011	224 220	116 634	107 586
TOTAL..... 2012	218 031	113 620	104 411
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	625	379	246
30-39.....	7 342	3 921	3 421
40-49.....	28 515	14 396	14 119
50-54.....	40 055	19 280	20 775
55-59.....	73 374	33 391	39 983
60-64.....	54 390	36 854	17 536
65 lat i więcej <i>years and more</i>	13 730	5 399	8 331

a) Bez świadczeniobiorców MON, MSW i MS.

a) Not included beneficiaries from the MND, the MI and the MJ.

TAB. 15. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY^{a)} I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY^{a)} FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
	w osobach <i>in persons</i>		
EMERYCI RETIREES			
OGÓŁEM 2011	110 514	110 359	155
TOTAL..... 2012	113 728	113 571	157
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	2 668	2 668	-
40-44.....	7 624	7 622	2
45-49.....	9 885	9 853	32
50-54.....	12 827	12 802	25
55-59.....	17 898	17 890	8
60-64.....	20 931	20 909	22
65-69.....	16 749	16 726	23
70-74.....	9 154	9 142	12
75-79.....	5 959	5 954	5
80 lat i więcej	10 033	10 005	28
<i>years and more</i>			
RENCIŚCI PENSIONERS			
OGÓŁEM 2011	16 565	16 542	23
TOTAL..... 2012	15 914	15 890	24
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	47	47	-
30-39.....	296	292	4
40-49.....	1 101	1 095	6
50-54.....	909	906	3
55-59.....	1 668	1 667	1
60-64.....	1 912	1 910	2
65 lat i więcej	9 981	9 973	8
<i>years and more</i>			

a) Ilość obejmuje także świadczeniobiorców mających ustalone świadczenie emerytalne, ale nie pobierających go ze względu na pobieranie uposażenia 12-miesięcznego.

a) The amount also consists of beneficiaries, who have retirement pay fixed, but who do not collect it due to taking 12 months salary.

TAB. 16. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETIREMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY FROM THE MINISTRY OF JUSTICE BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	w osobach <i>in persons</i>		
	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
EMERYCI <i>RETIREEES</i>			
OGÓŁEM..... 2011	22 196	18 935	3 261
TOTAL..... 2012	22 546	19 252	3 294
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	132	129	3
40-44.....	1 188	1 131	57
45-49.....	2 783	2 632	151
50-54.....	3 829	3 389	440
55-59.....	3 855	3 205	650
60-64.....	3 901	3 161	740
65-69.....	2 689	2 284	405
70-74.....	1 745	1 404	341
75 lat i więcej <i>years and more</i>	2 424	1 917	507
RENCIŚCI <i>PENSIONERS</i>			
OGÓŁEM..... 2011	2 119	1 730	389
TOTAL..... 2012	2 093	1 710	383
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	6	6	–
30-39.....	80	70	10
40-49.....	412	377	35
50-54.....	311	271	40
55-59.....	296	234	62
60-64.....	346	269	77
65 lat i więcej <i>years and more</i>	642	483	159

TAB. 17. OSOBY POBIERAJĄCE EMERYTURY I RENTY Z TYTUŁU NIEZDOLNOŚCI DO PRACY WYPŁACANE PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH WEDŁUG PŁCI I WIEKU

PERSONS RECEIVING RETERIMENT AND PENSIONS RESULTING FROM AN INABILITY TO WORK PAY FROM THE MINISTRY OF INTERIOR BY SEX AND AGE

Stan w dniu 31 XII/ *As of 31 XII*

WIEK AGE	w osobach <i>in persons</i>		
	Ogółem <i>Total</i>	Mężczyźni <i>Men</i>	Kobiety <i>Women</i>
EMERYCI <i>RETIREEES</i>			
OGÓŁEM..... 2011	138 115	124 139	13 976
TOTAL..... 2012	143 110	128 779	14 331
39 lat i mniej..... <i>years and less</i>	1 487	1 457	30
40-44.....	9 251	9 021	230
45-49.....	17 294	16 746	548
50-54.....	23 644	22 156	1 488
55-59.....	24 859	21 563	3 296
60-64.....	24 791	21 586	3 205
65-69.....	16 134	14 389	1 745
70-74.....	9 852	8 555	1 297
75-79.....	7 701	6 379	1 322
80 lat i więcej <i>years and more</i>	8 097	6 927	1 170
RENCIŚCI <i>PENSIONERS</i>			
OGÓŁEM..... 2011	17 488	14 347	3 141
TOTAL..... 2012	17 224	14 114	3 110
29 lat i mniej..... <i>years and less</i>	48	47	1
30-39.....	612	569	43
40-49.....	2 594	2 477	117
50-54.....	1 966	1 812	154
55-59.....	2 266	1 881	385
60-64.....	2 523	1 969	554
65 lat i więcej <i>years and more</i>	7 215	5 359	1 856

Dział II

Emerytury, renty i świadczenia pozaubezpieczeniowe

TABL. 18. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} W LATACH 2005-2012 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS IN 2005-2012 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004= 100	2006	2005= 100	2007	2006= 100	2008	2007= 100	2009	2008= 100	2010	2009= 100	2011	2010= 100	2012	2011= 100
	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %	w mln zł in mln zł	w % in %
POLSKA <i>POLAND</i>	120 666	102,2	129 726	107,5	134 314	103,5	147 650	109,9	161 949	109,7	170 879	105,5	177 304	103,8	185 442	104,6
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	105 704	102,9	114 453	108,3	119 368	104,3	132 435	110,9	146 361	110,5	155 131	106,0	161 603	104,2	169 171	104,7
<i>Non-agricultural social security system</i>																
w tym: <i>of which:</i>																
ZUS ^{a)}	97 179,9 ^{c)}	102,9	105 207,4	108,3	109 700,6	104,3	121 956,2	111,2	134 859,4	110,6	142 840,8	105,9	148 511,1	104,0	155 233,7	104,5
SIF ^{a)}																
MON	4 006,1 ^{c)}	102,3	4 276,9	106,8	4 384,0	102,5	4 610,6	105,2	4 988,1	108,2	5 288,0	106,0	5 526,4	104,5	5 799,9	104,9
MND																
MSW	3 919,2 ^{c)}	102,7	4 309,9	110,0	4 591,0	106,5	5 099,9	111,1	5 654,2	110,9	6 047,5	107,0	6 515,1	107,7	7 003,9	107,5
MI																
MS	598,6	103,3	658,4	110,0	692,4	105,2	768,1	110,9	860,4	112,0	954,8	111,0	1050,2	110,0	1 133,1	107,9
MJ																
KRUS	14 962	97,7	15 273	102,1	14 946	97,9	15 215	101,8	15 588	102,5	15 748	101,0	15 701	99,7	16 271,0	103,6
<i>ASIF</i>																

a) Patrz uwagi ogólne, pkt.5, str. 15.

b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty

a) See general notes, point 5, p.15.

b) Including accident pensions financed from SIF, paid from the MND, the MIA, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included by ministries.

c) Including one-off payment for persons receiving retirement pays and pensions in the amount not higher than the lowest retirement pay or pension.

TABL. 19. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement pay and pensions in total</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2011 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2011 = 100
POLSKA^{b)(c)(d)}	155 233 705,6	104,5	111 433 313,5	104,7
POLAND^{b)(c)(d)}				
Województwa razem^{e)}	155 231 961,8	104,5	111 433 313,5	104,7
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	12 982 006,7	104,0	9 360 047,5	104,3
Kujawsko-pomorskie	7 452 322,8	105,5	5 213 638,2	105,6
Lubelskie	6 604 403,3	104,7	4 546 634,7	105,1
Lubuskie	3 820 015,8	104,3	2 630 383,0	104,8
Łódzkie	10 226 414,3	103,8	7 799 204,1	103,6
Małopolskie	12 978 394,6	104,3	9 131 826,2	104,6
Mazowieckie	20 638 492,7	104,4	16 057 974,1	104,3
Opolskie	3 735 838,2	104,2	2 805 827,5	104,0
Podkarpackie	6 891 690,9	106,4	4 882 467,1	107,3
Podlaskie	3 286 759,5	103,6	2 471 737,2	103,1
Pomorskie	8 656 824,6	105,4	6 157 438,1	105,9
Śląskie	29 152 896,6	103,8	20 291 487,8	104,0
Świętokrzyskie	4 475 839,9	106,1	3 239 539,7	106,6
Warmińsko-mazurskie	4 750 841,0	105,9	3 283 512,6	106,2
Wielkopolskie	12 777 826,6	105,0	8 648 425,2	105,5
Zachodniopomorskie	6 801 394,3	104,0	4 913 170,5	104,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) łącznie z kwotą okresowej emerytury kapitałowej ze środków zgromadzonych w OFE. e) Przymiarowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point. 5 p. 15.

b) Excluding retirement pay nor pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' pension allowances.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) including annuity retirement pay from the means gathered in the Open Pension Fund. e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension

TABL. 20. RENTY BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2011 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2011 = 100
POLSKA^{b)c)} POLAND^{b)c)}	18 948 498,3	101,6	24 851 893,8	104,7
Województwa razem^{d)} Voivodships total^{d)}	18 946 754,5	101,6	24 851 893,8	105,9
Dolnośląskie	1 608 090,7	100,5	2 013 868,5	105,8
Kujawsko-pomorskie	985 545,9	104,5	1 253 138,7	106,2
Lubelskie	1 130 663,2	101,4	927 105,4	106,6
Lubuskie	627 690,5	100,7	561 942,3	106,2
Łódzkie	955 905,0	102,4	1 471 305,2	106,0
Małopolskie	1 766 178,2	100,1	2 080 390,2	106,2
Mazowieckie	1 838 138,1	103,2	2 742 380,5	106,3
Opolskie	300 406,8	101,7	629 603,9	106,5
Podkarpackie	923 150,2	101,4	1 086 073,6	107,0
Podlaskie	371 853,6	102,8	443 168,7	106,9
Pomorskie	1 049 240,1	101,8	1 450 146,4	105,8
Śląskie	3 367 052,7	100,8	5 494 356,1	104,9
Świętokrzyskie	492 832,8	102,3	743 467,4	106,8
Warmińsko-mazurskie	722 772,0	103,6	744 556,4	106,9
Wielkopolskie	1 946 063,8	101,9	2 183 337,6	106,0
Zachodniopomorskie	861 170,9	100,2	1 027 052,9	106,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement pay nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 21. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Rretirement pay and pensions in total^{d)e)}</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	
	w tys. zł <i>in thous.</i>	2011 = 100	w tys. zł <i>in thous.</i>	2011 = 100
POLSKA	16 271 198,1	103,6	13 461 869,0^{f)}	103,3
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	716 550,8	101,7	595 033,1	101,1
Kujawsko-pomorskie	1 005 074,9	104,6	794 974,7	104,5
Lubelskie	2 151 833,2	103,6	1 756 017,9	103,5
Lubuskie	299 265,9	101,2	249 719,8	100,6
Łódzkie	1 350 294,6	103,7	1 160 583,9	103,6
Małopolskie	1 265 027,7	104,8	991 277,9	103,6
Mazowieckie	2 368 813,2	103,9	2 001 752,6	103,6
Opolskie	379 638,8	102,3	338 062,0	101,9
Podkarpackie	1 034 491,0	102,9	857 165,0	102,5
Podlaskie	1 130 268,8	104,3	966 827,3	103,9
Pomorskie	504 477,9	103,6	386 782,3	103,3
Śląskie	679 845,7	100,4	611 805,3	99,6
Świętokrzyskie	869 484,2	104,2	738 274,0	103,7
Warmińsko-mazurskie	597 572,2	104,0	476 421,2	103,6
Wielkopolskie	1 507 883,6	104,7	1 199 620,7	104,7
Zachodniopomorskie	401 996,8	102,6	328 872,4	102,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych

d) Łącznie z GBRZ-tami w kwocie 1 397,8 tys. zł.

e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny w kwocie 99,8 tys. zł.

f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z: MON (1 457,5 tys. zł), MS (624,3 tys. zł), MSW (6 597,1 tys. zł).

a) See general notes, point 2 and 5, p.14, 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including amount of 1 397,8 thous. zł GBRZ benefits.

e) Including amount of 99,8 thous. zł cash benefits for blind civil victims of warfare.

f) Including agricultural benefits paid from: the MND (1 457,5 thous. zł), the MI (6 597,1 thous. zł), and the MJ (624,3 thous. zł).

TABL. 22. RENTY BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)}
GROSS^{a)} PENSIONS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne ^{c)} <i>Family pensions^{c)}</i>	
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2011 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2011 = 100
POLSKA	2 212 653,6	104,5	595 177,9	109,3
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	97 720,1	104,1	23 706,1	109,8
Kujawsko-pomorskie	167 394,6	103,7	42 674,5	109,7
Lubelskie	323 032,7	102,2	72 745,1	110,1
Lubuskie	40 774,5	102,7	8 741,9	109,5
Łódzkie	135 476,7	101,9	54 176,4	109,9
Małopolskie	232 778,7	109,4	40 893,9	110,5
Mazowieckie	271 665,2	104,7	95 050,3	108,8
Opolskie	30 458,9	105,8	11 088,7	106,6
Podkarpackie	146 264,2	104,4	31 020,4	109,0
Podlaskie	120 456,8	106,3	42 958,6	108,4
Pomorskie	94 511,5	103,6	23 164,3	108,6
Śląskie	53 746,9	107,9	13 660,1	108,9
Świętokrzyskie	100 344,6	106,3	30 858,1	110,4
Warmińsko-mazurskie	92 540,2	104,7	28 606,1	108,9
Wielkopolskie	248 074,3	103,5	60 137,2	109,7
Zachodniopomorskie	57 413,7	103,4	15 696,2	106,9

a) Patrz uwagi ogólne, pkt 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa (75313).

c) Łącznie z rentami socjalnymi w kwocie 82 979,5 tys. zł.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 14, 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including social pensions in the amount of 82 979,5 thous. zł.

TABL. 23. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE MINISTRY OF INTERIOR

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Resorty ogółem <i>Ministries total</i>	MON MND	MS MJ	MSW ^{b)c)} MI ^{b)c)}
<i>w zł in zł</i>				
Emerytury i renty ogółem..... 2011	13 091 656 413	5 526 383 069	1 050 162 437	6 515 110 907
<i>Retirement pay and pension in total 2012</i>	13 936 909 739	5 799 892 113	1 133 142 926	7 003 874 700
W tym emerytury..... <i>Of which retirement pay</i>	10 242 160 728	4 030 907 324	882 235 325	5 329 018 079
Renty z tytułu niezdolności do pracy..... <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	1 180 043 417	574 877 857	63 663 460	541 502 100
Renty rodzinne..... <i>Family pensions</i>	2 514 705 594	1 194 106 932	187 244 141	1 133 354 521
	2011 = 100			
Emerytury i renty ogółem..... <i>Retirement pay and pension in total</i>	106,5	104,9	107,9	107,5
W tym emerytury..... <i>Of which retirement pay</i>	107,6	106,0	109,3	108,6
Renty z tytułu niezdolności do pracy..... <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	100,7	99,4	102,6	102,0
Renty rodzinne..... <i>Family pensions</i>	104,7	104,4	103,3	105,3

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, s. 15.

b) Kwoty świadczeń z dodatkami pielęgnacyjnymi i dodatkami dla sierot zupełnych.

c) Renty z ustawy o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin obok emerytury otrzymywało w 2012 r. 407 osób na kwotę 7 014 765 zł.

a) See general notes, point 5, p.15.

b) Including nursing supplement and supplement for double orphans.

c) Pensions from the law on provision of warfare disables and soldiers as well as their families paid, besides the retirement pays, to 407 persons; amount of payments in 2012 was 7 014 765 zł

TABL. 24. LICZBA EMERYTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH^{a)} WEDŁUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W LATACH 2000-2011^{b)}
NUMBER OF RETIREES FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION^{a)} BY BENEFIT AMOUNT IN 2000-2011^{b)}

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>							
OGÓŁEM TOTAL	3 365,7	3 913,1	4 344,2	4 509,5	4 670,8	4 952,5	5 000,5	4 979,1
do 500,00	202,0	11,7	13,0	13,8	8,2	4,9	3,7	3,2
500,01 – 600	263,4	179,0	208,3	198,4	10,8	24,8	22,4	20,3
600,01 – 700	396,3	144,8	143,4	130,8	228,9	170,9	24,0	28,9
700,01 – 800	471,8	319,5	330,2	316,8	219,5	104,0	205,8	176,3
800,01 – 1000	823,9	797,5	748,0	741,6	575,1	524,9	426,5	363,0
1000,01 – 1200	515,0	785,2	816,7	849,9	808,0	728,0	631,4	545,6
1200,01 – 1400	270,1	567,8	658,6	699,7	774,3	798,3	758,0	694,2
1400,01 – 1600	140,5	363,9	452,5	489,5	599,6	678,6	692,8	680,0
1600,01 – 1800	94,2	219,3	291,6	322,2	420,4	520,0	561,3	578,0
1800,01 – 2000	84,1	140,9	186,4	202,9	281,6	376,4	425,9	457,4
2000,01 – 2200	59,6	101,8	123,8	135,3	186,9	260,3	309,8	344,2
2200,01 – 2400	31,3	86,0	93,9	103,7	124,4	173,7	216,7	248,4
2400,01 – 2600	10,2	74,3	82,5	88,2	97,7	127,1	153,0	177,1
2600,01 i więcej	3,3	121,4	195,3	216,7	335,4	460,6	569,2	662,5

a) Bez byłych żołnierzy zawodowych oraz funkcjonariuszy: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej.

b) W 2000 r. - stan z czerwca, w 2005 r. - stan z kwietnia, w pozostałych latach - stan z marca.

a) *Excluding former professional soldiers as well as functionaries of the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (till 28 VI 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff.*

b) *In 2000 - as of June, in 2005 - as of April, besides – as of March.*

TABL. 25. LICZBA EMERYTÓW I RENCISTÓW Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDUG WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ W MARCU 2012 R.
NUMBER OF RETIREES AND PENSIONERS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY BENEFIT AMOUNT IN MARCH OF 2012

Wysokość świadczeń brutto w zł <i>Gross benefit amount in zł</i>	Emeryci <i>Retirees</i>		Renciści z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensioners resulting from inability to work</i>		Otrzymujący renty rodzinne <i>Receiving family pensions</i>	
	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % in %	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % in %	w tys. osób <i>in thous. persons</i>	w % in %
OGÓŁEM TOTAL	4949,8	100,0	1140,7	100,0	1270,9	100,0
do 500 ,00	2,3	0,0	–	–	–	–
500,01 – 700,00	39,6	0,8	159,9	14,0	–	–
700,01 – 900,00	213,2	4,3	262,0	23,0	124,0	9,8
900,01 – 1000,00	189,4	3,8	126,5	11,1	75,8	6,0
1000,01 – 1200,00	444,4	9,0	154,3	13,5	149,4	11,7
1200,01 – 1400,00	624,6	12,6	99,3	8,7	182,1	14,3
1400,01 – 1600,00	681,8	13,8	62,0	5,4	185,9	14,6
1600,01 – 1800,00	614,4	12,5	45,3	3,9	171,7	13,5
1800,01 – 2000,00	506,2	10,2	33,8	2,9	110,0	8,7
2000,01 – 2200,00	392,4	7,9	25,5	2,3	74,8	5,9
2200,01 – 2400,00	289,3	5,9	24,5	2,1	51,0	4,0
2400,01 – 2600,00	207,3	4,2	25,4	2,2	37,9	3,0
2600,01 – 2800,00	149,7	3,0	20,4	1,7	30,8	2,4
2800,01 – 3000,00	114,9	2,3	19,9	1,8	25,2	1,9
3000,01 – 3200,00	95,1	1,9	15,5	1,4	19,2	1,5
3200,01 – 3400,00	84,1	1,7	13,3	1,1	14,4	1,2
3400,01 – 3600,00	71,9	1,5	9,6	0,9	9,4	0,8
3600,01 – 3800,00	61,0	1,2	7,0	0,6	4,5	0,4
3800,01 – 4000,00	50,4	1,0	4,8	0,4	2,3	0,2
4000,01 i więcej	117,8	2,4	31,7	3,0	2,5	0,1

TABL. 26. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} W LATACH 2005-2012 WEDŁUG INSTYTUCJI WYPŁACAJĄCYCH
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION IN 2005-2012 BY INSTITUTIONS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2005	2004= 100	2006	2005= 100	2007	2006= 100	2008	2007= 100	2009	2008= 100	2010	2009= 100	2011	2010= 100	2012	2011= 100
	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %	w zł in zł	w % in %
Pozarolniczy system ubezpieczeń społecznych	1 170,74	102,6	1 260,84	107,7	1 298,83	103,0	1 418,65	109,2	1 542,63	108,7	1 642,90	106,5	1 727,25	105,1	1 820,99	105,4
<i>Non-agricultural social security system</i>																
<i>w tym: of which:</i>																
ZUS ^{a)}	1 127,23 ^{c)}	102,8	1 214,75	107,8	1 251,74	103,0	1 370,81	109,5	1 491,52	108,8	1 588,95	106,5	1 669,22	105,1	1 759,85	105,4
SIF ^{a)}																
MON	2 177,90 ^{c)}	97,9	2 296,53	105,4	2 335,60	101,7	2 425,02	103,8	2 599,28	107,2	2 745,24	105,6	2 860,44	104,2	2 959,79	103,5
MND																
MSW	2 009,61 ^{c)}	101,9	2 147,69	106,9	2 205,04	102,7	2 355,46	106,8	2 555,27	108,5	2 673,74	104,6	2 823,13	105,6	2 958,44	104,8
MI																
MS	2 080,67	101,1	2 211,78	106,3	2 254,43	101,9	2 402,45	106,6	2 606,79	108,5	2 802,12	107,5	2 973,64	106,1	3 103,34	104,4
MJ																
KRUS	758,11	101,5	802,52	105,9	813,93	101,4	857,91	105,4	911,04	106,2	954,68	104,8	986,24	103,3	1 054,61	106,9
ASIF																

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi przez ministerstwa.

c) Łącznie z kwotą jednorazowej wypłaty dla osób pobierających świadczenia emerytalno-rentowe w kwocie nie wyższej niż kwota najniższej emerytury lub renty

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included by ministries.

c) Including one-off payment for persons receiving retirement pays and pensions in the amount not higher than the lowest retirement pay or pension.

TABL. 27. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{b)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto <i>Average monthly gross retirement pay and pension</i>	
	ogółem <i>total</i>	w tym emerytura <i>of which retirement pay</i>
	w zł in zł	
POLSKA^{c)d)} 2011	1 669,22	1 783,06
POLAND^{c)d)} 2012	1 759,85	1 872,32
Region Centralny	1 752,80	1 871,12
Łódzkie	1 642,49	1 745,97
Mazowieckie	1 813,14	1 938,61
Region Południowy	2 008,50	2 107,79
Małopolskie	1 715,35	1 816,23
Śląskie	2 173,90	2 271,93
Region Wschodni	1 555,51	1 672,18
Lubelskie	1 562,15	1 691,24
Podkarpackie	1 514,64	1 637,33
Podlaskie	1 594,42	1 680,90
Świętokrzyskie	1 583,00	1 692,98
Region Północno-zachodni	1 674,45	1 801,50
Lubuskie	1 604,08	1 714,40
Wielkopolskie	1 678,94	1 822,45
Zachodniopomorskie	1 707,94	1 814,14
Region Południowo-zachodni	1 770,64	1 850,33
Dolnośląskie	1 782,76	1 862,50
Opolskie	1 729,76	1 810,83
Region Północny	1 663,67	1 789,47
Kujawsko-pomorskie	1 622,92	1 759,90
Pomorskie	1 746,98	1 856,37
Warmińsko-mazurskie	1 588,21	1 719,15

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5 str. 15. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. a) See general notes, point 5. p. 15. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension, c) Excluding retirement pays neither pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compensation allowances. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

TABL. 28. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG REGIONÓW^{b)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY REGIONS^{b)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement pay and pensions in total</i>	W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne <i>Family pensions</i>
	W zł In zł			
POLSKA^{c)d)} 2011	1 669,22	1 783,06	1 323,19	1 543,14
POLAND^{c)d)} 2012	1 759,85	1 872,32	1 408,26	1 631,04
Region Centralny	1 752,80	1 871,12	1 295,50	1 559,50
Region Południowy	2 008,50	2 107,79	1 679,38	1 912,55
Region Wschodni	1 555,51	1 672,18	1 245,45	1 410,20
Region Północno-zachodni	1 674,45	1 801,50	1 349,82	1 545,07
Region Południowo-zachodni	1 770,64	1 850,33	1 514,62	1 645,30
Region Północny	1 663,67	1 789,47	1 318,10	1 527,53
	2011 = 100			
POLSKA^{c)d)}	105,4	105,0	106,4	105,7
POLAND^{c)d)}				
Region Centralny	105,5	105,2	106,9	106,1
Region Południowy	105,0	104,8	105,7	104,9
Region Wschodni	106,0	105,4	107,0	106,5
Region Północno-zachodni	105,6	105,0	106,8	105,9
Region Południowo-zachodni	105,4	105,1	106,1	105,8
Region Północny	105,5	105,0	106,7	105,9

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy. c) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. d) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension. c) Excluding retirement pays nor pensions of people with simultaneous right to agricultural benefit also excluding the bridge benefits and teachers' compension allowances. d) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pays from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships

TABL. 29. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW I WOJEWÓDZTW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS AND VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie Specification	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} Retirement pay and pension in total ^{d)e)}	W tym emerytury Of which retirement pay
	w zł in zł	
POLSKA 2011	986,24	1 028,51 ^{f)}
POLAND 2012	1 054,61	1 097,75
Region Centralny	1 024,97	1 054,91
Łódzkie	1 043,43	1 068,49
Mazowieckie	1 014,74	1 047,19
Region Południowy	1 106,22	1 177,32
Małopolskie	1 021,60	1 078,09
Śląskie	1 307,80	1 383,66
Region Wschodni	1 035,22	1 070,17
Lubelskie	1 049,00	1 089,52
Podkarpackie	1 028,24	1 063,57
Podlaskie	1 020,19	1 046,55
Świętokrzyskie	1 029,82	1 064,34
Region Północno-zachodni	1 076,47	1 135,20
Lubuskie	1 193,65	1 272,00
Wielkopolskie	1 041,54	1 096,13
Zachodniopomorskie	1 136,39	1 192,86
Region Południowo-zachodni	1 146,80	1 200,52
Dolnośląskie	1 159,65	1 230,06
Opolskie	1 123,30	1 151,85
Region Północny	1 052,69	1 103,83
Kujawsko-pomorskie	1 050,29	1 095,26
Pomorskie	1 053,39	1 119,78
Warmińsko-mazurskie	1 056,15	1 105,47

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313 c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25, ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSW.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 25, paragraph 4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI.

TABL. 30. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG REGIONÓW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY REGIONS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>retirement pay and pensions in total ^{d)e)}</i>	W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	Renty rodzinne ^{f)} <i>Family pensions^{f)}</i>
	W zł In zł			
POLSKA 2011	986,24	1 028,51 ^{g)}	777,37	1 054,23
POLAND 2012	1 054,61	1 097,75	837,16	1 145,64
Region Centralny	1 024,97	1 054,91	816,88	1 131,12
Region Południowy	1 106,22	1 177,32	832,83	1 078,06
Region Wschodni	1 035,22	1 070,17	841,81	1 148,86
Region Północno-zachodni	1 076,47	1 135,20	841,38	1 143,03
Region Południowo-zachodni	1 146,80	1 200,52	864,14	1 159,36
Region Północny	1 052,69	1 103,83	842,04	1 204,53
	2011 = 100			
POLSKA	106,9	106,7	107,7	108,7
POLAND				
Region Centralny	107,2	107,0	104,0	108,6
Region Południowy	106,3	106,2	108,2	107,9
Region Wschodni	107,2	107,0	107,7	109,0
Region Północno-zachodni	106,7	106,3	107,7	108,7
Region Południowo-zachodni	106,4	106,4	107,1	107,4
Region Północny	107,0	106,7	107,4	109,3

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Łącznie z wypłatami emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313 c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust.4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nieprzekazywanych. d) Łącznie z GBRZ. e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny. f) Łącznie z rentami socjalnymi. g) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych przez MON, MS, MSW.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313. c) Including paying on the basis of Art. 2, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted d) Including GBRZ benefit. e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare. f) Including social pensions. g) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI.

**TABL. 31. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU
UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW**
*MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE
SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem <i>Retirement pay and pensions in total</i>		W tym emerytury <i>of which retirement pay</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100
POLSKA^{b)c)d)}	1 759,85	105,4	1 872,32	105,0
POLAND^{b)c)d)}				
Województwa ogółem^{e)}	1 759,87	105,4	1 872,32	105,0
<i>Voivodships total^{e)}</i>				
Dolnośląskie	1 782,76	105,4	1 862,50	105,1
Kujawsko-pomorskie	1 622,92	105,7	1 759,90	105,1
Lubelskie	1 562,15	105,9	1 691,24	105,3
Lubuskie	1 604,08	105,8	1 714,40	105,1
Łódzkie	1 642,49	105,7	1 745,97	105,3
Małopolskie	1 715,35	105,7	1 816,23	105,3
Mazowieckie	1 813,14	105,4	1 938,61	105,1
Opolskie	1 729,76	105,4	1 810,83	105,0
Podkarpackie	1 514,64	106,4	1 637,33	105,7
Podlaskie	1 594,42	105,5	1 680,90	105,2
Pomorskie	1 746,98	105,2	1 856,37	104,8
Śląskie	2 173,90	104,7	2 271,93	104,5
Świętokrzyskie	1 583,00	105,9	1 692,98	105,3
Warmińsko-mazurskie	1 588,21	105,8	1 719,15	105,1
Wielkopolskie	1 678,94	105,5	1 822,45	104,9
Zachodniopomorskie	1 707,94	105,7	1 814,14	105,0

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego, bez emerytur pomostowych oraz nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa. d) Łącznie z okresową emeryturą kapitałową ze środków zgromadzonych w OFE, której przeciętna wypłata w okresie I - XII 2012 wyniosła 88,53 zł. e) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement pays nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit, also excluding the bridge benefits and teachers' compension allowances

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pay from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Including temporary capital retirement pay from the means gathered in the OPF, which average payments in the period of I to XII 2012 was 88,53 zł e) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 32. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION BY VOIVODSHIPS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100
POLSKA OGÓŁEM^{b)c)}	1 408,26	106,4	1 631,04	105,7
<i>POLAND IN TOTAL^{b) c)}</i>				
Województwa ogółem^{d)}	1 408,31	106,4	1 631,04	105,7
<i>Voivodships total^{d)}</i>				
Dolnośląskie	1 532,90	106,0	1 667,95	105,7
Kujawsko-pomorskie	1 244,75	107,6	1 495,93	106,1
Lubelskie	1 285,49	106,9	1 404,97	106,3
Lubuskie	1 346,33	107,0	1 475,20	106,3
Łódzkie	1 229,40	107,4	1 498,77	106,2
Małopolskie	1 440,18	106,6	1 585,92	105,9
Mazowieckie	1 332,76	106,6	1 594,15	106,1
Opolskie	1 423,73	106,8	1 576,86	106,1
Podkarpackie	1 172,78	107,4	1 390,73	106,6
Podlaskie	1 324,12	106,5	1 429,11	106,4
Pomorskie	1 424,38	105,5	1 608,14	105,6
Śląskie	1 839,65	105,0	2 074,32	104,5
Świętokrzyskie	1 245,17	106,9	1 434,89	106,4
Warmińsko-mazurskie	1 282,25	107,3	1 438,24	106,2
Wielkopolskie	1 330,16	106,2	1 557,17	105,8
Zachodniopomorskie	1 399,23	108,2	1 559,71	105,8

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Bez emerytur i rent osób posiadających prawo także do świadczenia rolniczego.

c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS nie uwzględnionymi w podziale na województwa.

d) Przyporządkowanie do województwa według siedziby oddziału ZUS dokonującego wypłaty emerytury bądź renty dla danego świadczeniobiorcy.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Excluding retirement pay nor pensions of persons with simultaneous right to agricultural benefit.

c) Including accident pensions financed from the SIF, paid from the MND, the MI, and the MJ simultaneously to retirement pay from the MND, the MI, and the MJ not included in the territorial distribution by voivodships.

d) Assignment to the voivodship by a branch of the SII paying particular retirement pay or pension.

TABL. 33. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Emerytury i renty ogółem ^{d)e)} <i>Retirement pay and pensions in total^{d)e)}</i>		W tym emerytury <i>Of which retirement pay</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100
POLSKA	1 054,61	106,9	1 097,75^{f)}	106,7
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	1 159,65	106,3	1 230,06	106,3
Kujawsko-pomorskie	1 050,29	107,0	1 095,26	106,6
Lubelskie	1 049,00	107,1	1 089,52	106,8
Lubuskie	1 193,65	106,7	1 272,00	106,6
Łódzkie	1 043,43	107,2	1 068,49	106,9
Małopolskie	1 021,60	107,0	1 078,09	106,9
Mazowieckie	1 014,74	107,2	1 047,19	107,0
Opolskie	1 123,30	106,8	1 151,85	106,7
Podkarpackie	1 028,24	107,3	1 063,57	107,2
Podlaskie	1 020,19	107,3	1 046,55	107,2
Pomorskie	1 053,39	106,8	1 119,78	106,5
Śląskie	1 307,80	105,5	1 383,66	105,5
Świętokrzyskie	1 029,82	107,2	1 064,34	107,2
Warmińsko-mazurskie	1 056,15	107,0	1 105,47	106,9
Wielkopolskie	1 041,54	106,8	1 096,13	106,3
Zachodniopomorskie	1 136,39	106,8	1 192,86	106,5

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 2 i 5, str. 14, 15.

b) Łącznie ze świadczeniami rentowymi osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS oraz łącznie ze świadczeniami inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanymi z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25, ust. 4 w związku z art. 25 ust. 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych. d) Łącznie z GBRZ-tami.

e) Łącznie ze świadczeniami pieniężnymi dla cywilnych niewidomych ofiar wojny.

f) Łącznie z wypłatami świadczeń rolnych z MON, MS, MSW.

a) See general notes, point 2 and 5, p. 14, 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313

c) Including paying on the basis of Art.25, paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted

d) Including GBRZ benefit .

e) Including cash benefits for blind civil victims of warfare.

f) Including agricultural benefits payments from the MND, the MJ and the MI.

TABL. 34. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA RENTA BRUTTO^{a)} Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW^{b)c)}
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} PENSION FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND BY VOIVODSHIPS^{b)c)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>		Renty rodzinne ^{d)} <i>Family pensions^{d)}</i>	
	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100	w zł <i>in zł</i>	2011 = 100
POLSKA	837,16	107,7	1 145,64	108,7
<i>POLAND</i>				
Dolnośląskie	860,18	107,0	1 166,18	106,3
Kujawsko-pomorskie	849,55	107,5	1 254,39	110,1
Lubelskie	854,31	107,7	1 183,77	109,5
Lubuskie	867,91	107,3	1 190,35	106,8
Łódzkie	832,21	108,0	1 203,92	108,2
Małopolskie	829,30	108,2	1 078,43	108,0
Mazowieckie	809,45	107,7	1 093,44	108,7
Opolskie	877,07	107,2	1 145,05	109,6
Podkarpackie	850,93	107,9	1 100,95	108,4
Podlaskie	821,65	107,4	1 147,40	108,8
Pomorskie	829,57	107,4	1 185,00	108,1
Śląskie	848,44	108,5	1 076,96	107,6
Świętokrzyskie	814,70	107,7	1 121,95	108,5
Warmińsko-mazurskie	841,52	107,3	1 151,61	109,0
Wielkopolskie	832,51	107,8	1 089,21	109,1
Zachodniopomorskie	862,38	107,6	1 372,53	108,4

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

b) Łącznie z wypłatami rent osób posiadających prawo także do świadczenia pracowniczego finansowanego z FUS ze świadczeniami rentowymi inwalidów wojennych, wojskowych i osób represjonowanych finansowanych z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa 75313.

c) Łącznie z wypłatami na podstawie art. 25 ust 4 w związku z art.25 ust 2a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, lecz bez potrąceń nie przekazywanych.

d) Łącznie z rentami socjalnymi.

a) See general notes, point 5, p. 15.

b) Including payment retirement pay or pension of people with simultaneous right to employee benefit financed from the SIF and including pension benefits of war and military invalids, repressed persons financed from the separate chapter of the state budget 75313.

c) Including paying on the basis of Art.25 , paragraph.4 in conjunction with Art. 25, paragraph 2a of the Act of social security for farmers but without deductions not transmitted.

d) Including social pensions.

**TABL. 35. PRZECIĘTNA MIESIĘCZNA EMERYTURA I RENTA BRUTTO^{a)}
Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, MINISTERSTWA
SPRAWIEDLIWOŚCI I MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSION FROM THE
MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, THE MINISTRY OF JUSTICE AND THE
MINISTRY OF INTERIOR**

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>	MS <i>MJ</i>	MSW ^{a)} <i>MI^{a)}</i>
<i>W tys. zł In zł</i>			
Emerytura i renta ogółem..... 2011	2 860,44	2 973,64	2 823,13
<i>Retirement pay and pension in total</i> 2012	2 959,79	3 103,34	2 958,44
W tym emerytura..... <i>Of which retirement pay</i>	3 096,47	3 308,35	3 140,91
Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	2 951,35	2 538,11	2 604,63
Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	2 579,08	2 551,57	2 448,54
2011 = 100			
Emerytura i renta ogółem.....	103,5	104,4	104,8
<i>Retirement pay and pension in total</i>			
W tym emerytura..... <i>Of which retirement pay</i>	103,7	104,7	104,9
Renty z tytułu niezdolności do pracy <i>Pensions resulting from an inability to work</i>	102,5	103,2	103,5
Renty rodzinne <i>Family pensions</i>	103,1	102,2	104,2

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15.

a) See general notes, point 5, p. 15.

TABL. 36. ŚWIADCZENIA POZAUBEZPIECZENIOWE Z MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ, Z MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI, Z MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH
NON-INSURANCE BENEFITS FROM THE MINISTRY OF NATIONAL DEFENCE, FROM THE MINISTRY OF JUSTICE, FROM THE MINISTRY OF INTERIOR

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	MON <i>MND</i>		MS <i>MJ</i>		MSW <i>MI</i>	
		2011 = 100		2011 = 100		2011 = 100
<i>Liczba świadczeń Number of benefits</i>						
Ryczałty energetyczne	124 301	94,3	10 556	92,2	67 308	93,0
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>						
Dodatki kombatanckie	51 840	90,9	4 063	90,1	24 810	89,9
<i>Supplements for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	x	–	x	–	x
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników	883	97,9	429	95,8	2 458	91,3
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	17 667	97,7	3 815	93,2	26 539	93,3
<i>Cash benefits for deported persons</i>						
Dodatki kompensacyjne	123 343	94,3	9 831	91,7	63 677	92,8
<i>Compensation supplements</i>						
<i>Kwota wypłat Benefits in total</i>						
Ryczałty energetyczne	19 401 058	101,2	1 646 229	98,7	10 485 440	100,0
<i>Energy-supply allowance for combatants</i>						
Dodatki kombatanckie	10 069 628	95,1	789 055	94,0	4 802 000	94,0
<i>Supplements for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego	–	x	–	x	–	x
<i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>						
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników	156 774	103,4	71 532	100,0	410 986	95,8
<i>Cash benefits for soldiers-miners</i>						
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych	2 910 585	100,5	671 971	97,2	4 618 868	96,8
<i>Cash benefits for deported persons</i>						
Dodatki kompensacyjne	3 599 847	98,5	286 674	95,6	1 853 571	97,1
<i>Compensation supplements</i>						

TABL. 37. ŚWIADCZENIA Z ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA ^{a)}
BENEFITS FROM THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET ^{a)}

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
		2011 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2011 = 100
Ryczałty energetyczne..... <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	3 507 600	93,4	546 796	100,1
Dodatki kombatanckie..... <i>Supplements for combatants</i>	1 315 680	91,1	255 059	95,2
Świadczenia pieniężne w wysokości dodatku kombatanckiego..... <i>Cash benefits in the amount equal to the supplement for combatants</i>	7 348	98,4	4 460	104,1
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy-górników..... <i>Cash benefits for soldiers-miners</i>	295 860	92,6	49 820	96,7
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych..... <i>Cash benefits for deported persons</i>	1 111 812	92,2	191 478	95,8
Dodatki kompensacyjne..... <i>Compensation supplements</i>	3 050 976	92,9	88 905	97,1

a) Łącznie z wypłatami realizowanymi na mocy umów międzynarodowych.

a) Including payments realized on the basis of international agreements

TABL. 38. ŚWIADCZENIA Z KASY ROLNICZEGO UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO Z ROZDZIAŁU 75313 WYDATKÓW BUDŻETU PAŃSTWA
BENEFITS FROM THE AGRICULTURAL SOCIAL INSURANCE FUND FROM 75313 ALLOCATION IN STATE BUDGET

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Liczba świadczeń <i>Number of benefits</i>		Kwota wypłat <i>Benefits in total</i>	
		2011 = 100	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	2011 = 100
Ryczałty energetyczne..... <i>Energy-supply allowance for combatants</i>	1 218 684	92,0	189 633	98,6
Dodatki kombatanckie..... <i>Supplements for combatants</i>	424 560	89,7	82 226	93,7
Świadczenia pieniężne dla osób deportowanych do pracy przymusowej..... <i>Cash benefits for deported persons</i>	319 848	90,0	57 449	93,5
Świadczenia pieniężne dla żołnierzy zastępczej służby wojskowej..... <i>Cash benefits for soldiers of substitute military service</i>	107 508	92,5	17 997	96,4
Świadczenia pieniężne dla cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych..... <i>Cash benefits for blind civil victims of warfare</i>	168	93,3	100	103,1
Dodatki kompensacyjne..... <i>Compensation supplements</i>	1 033 812	91,2	30 070	95,2

TABL. 39. EMERYTURY I RENTY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH WEDŁUG ZAWODÓW
GROSS^{a)} RETIREMENT PAY AND PENSIONS FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM BY OCCUPATION

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Kwota świadczeń brutto w mln zł <i>Gross benefits in mln zł</i>	Przeciętne miesięczne świadczenie brutto w zł <i>Average monthly gross benefit in zł</i>
Emerytury razem^{b)} Total retirement pay^{b)}	121 675,5	1 938,09
w tym: okresowe emerytury kapitałowe ze środków zgromadzonych w OFE <i>Annuity retirement pay from the means gathered in the Open Pension Fund</i>	2,1	88,53
w tym wypłacone przez ZUS	111 433,3	1 872,32
<i>of which paid of SII</i>		
pracowników kolejowych	2 662,4	1 764,20
<i>railway employees</i>		
górników <i>miners</i>	8 842,7	3 598,01
nauczycieli <i>teachers</i>	6 766,0	2 052,76
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	1 563,1	1 534,35
<i>self-employed persons</i>		
kombatantów	4,1	952,92
<i>combatants</i>		
Renty z tytułu niezdolności do pracy razem^{b)}	20 128,5	1 449,87
<i>Pensions resulting from inability to work^{b)}</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	18 948,5	1 408,26
<i>of which paid of SII</i>		
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ^{c)}	6 298,5	2 572,14
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases^{c)}</i>		
pracowników kolejowych	327,1	1 434,31
<i>railway employees</i>		
górników <i>miners</i>	1 390,2	3 481,33
nauczycieli <i>teachers</i>	1 070,2	2 537,71
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą	829,8	1 067,58
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych i kombatantów	1 565,4	2 782,64
<i>war and military invalids, repression victims, as well as combatants</i>		
Renty rodzinne razem^{c)}	27 366,6	1 685,54
<i>Total family pensions^{c)}</i>		
w tym wypłacone przez ZUS	24 851,9	1 631,04
<i>of which paid of SII</i>		
z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	669,0	2 053,68
<i>of which entitled due to occupational accidents and occupational diseases</i>		
pracowników kolejowych	1 332,9	1 533,85
<i>railway employees</i>		
górników	2 891,1	2 753,03
<i>miners</i>		
osób prowadzących na własny rachunek działalność gospodarczą.....	550,1	1 206,85
<i>self-employed persons</i>		
inwalidów wojennych, wojskowych, osób represjonowanych i kombatantów <i>war and military invalids as well as combatants</i>	585,7	1 718,03

a) Patrz uwagi ogólne, str. 15. b) Łącznie z wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS. c) Łącznie z rentami wypadkowymi finansowanymi z FUS, a wypłacanymi przez MON, MSW oraz MS w zbiegu z emeryturami finansowanymi z budżetu MON, MSW oraz MS.

a) See general notes, p.15. b) Including allowances paid by the MND, the MI as well as the MJ. c) Including accident pensions which are financed from the SII and paid by the MND, the MI as well as the MJ. with retirements financed from budgets of these entities.

TABL. 40. RELACJA PRZECIĘTNEJ MIESIĘCZNEJ EMERYTURY BRUTTO^{a)} Z POZAROLNICZEGO SYSTEMU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH DO PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W GOSPODARCE NARODOWEJ^{b)} W LATACH 2000-2012

RELATION OF MONTHLY AVERAGE GROSS^{a)} RETIREMENT PAY FROM NON-AGRICULTURAL SOCIAL SECURITY SYSTEM TO MONTHLY AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES IN THE NATIONAL ECONOMY^{b)} IN 2000-2012

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	2000	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Przeciętna miesięczna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w zł..... <i>Monthly average gross retirement pay from non-agricultural social security system in zł</i>	1 000,07	1 305,75	1 360,52	1 396,88	1 523,05	1 651,21	1 755,19	1 844,66	1 938,09
Relacja w % <i>Relation in %</i>	63,7	66,6	66,1	61,8	59,1	60,8	62,2	62,0	62,9

a) Patrz uwagi ogólne, pkt. 5, str. 15. b) Do obliczenia przyjęto za podstawę (mianownik) przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto pomniejszone o składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

a) See general notes, point 5, p. 15. b) For calculating the ratio, the average monthly gross wages and salaries, less contributions to compulsory social security, was adopted as the base (denominator).

TABL. 41. ŚREDNIOROCZNE MINIMUM EGZYSTENCJI I MINIMUM SOCJALNE DLA GOSPODARSTW EMERYCKICH W LATACH 2000-2012

YEARLY SUBSISTENCE MINIMUM AND SOCIAL MINIMUM FOR RETIREES' HOUSEHOLDS IN 2000-2012

Rok <i>Year</i>	Minimum socjalne (w zł) <i>Social minimum (in zł)</i>		Minimum egzystencji (w zł) <i>Existence minimum (in zł)</i>		Przeciętna emerytura brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń (w zł) <i>Average gross retirement pay from non-agricultural social security system (in zł)</i>	Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwie domowym emerytów (w zł) <i>Monthly average disposable income per capita in retirees household (in zł)</i>
	1-osobowe M+K/2 M+W/2	2-osobowe M+K M+W	1-osobowe M+K/2 M+W/2	2-osobowe M+K M+W		
2000	641,20	1 053,72	308,0	523,5	1 000,07	696,35
2002	722,89	1 164,01	347,0	572,9	1 177,34	794,52
2003	729,40	1 169,69	351,2	576,5	1 237,53	814,34
2004	757,12	1 216,04	367,7	604,6	1 288,59	869,01
2005	780,31	1 256,28	382,3	630,8	1 305,75	883,80
2006	800,80	1 301,80	351,58	591,57	1 360,52	943,89
2007	822,18	1 341,03	364,66	615,97	1 396,88	999,05
2008	871,61	1 426,99	389,51	643,23	1 523,05	1 096,87
2009	907,09	1 487,58	421,85	698,02	1 651,21	1 180,65
2010	943,52	1 553,37	447,54	743,83	1 755,19	1 244,77
2011	984,37	1 623,64	474,20	789,08	1 844,66	1 297,96
2012	1 043,09	1 720,37	493,96	820,77	1 938,09	1 371,62

Uwaga. Począwszy od 2006 r. zmodyfikowano minimum socjalne i minimum egzystencji.
Note. From 2006 modified social minimum and modified subsistence minimum.

Dział III

Gospodarstwa domowe emerytów i rencistów

**TABL. 42. PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW**
*MONTHLY AVERAGE INCOME PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS'
HOUSEHOLDS*

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	W zł na osobę		<i>In zł per capita</i>	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY <i>AVAILABLE INCOME</i>	1 278,43	1 297,90	1 371,62	994,13
w tym dochód do dyspozycji	1 232,85	1 231,63	1 300,43	948,11
<i>of which disposable income</i>				
	W% <i>In % (2011 = 100) – nominalnie</i>		<i>nominal</i>	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY <i>AVAILABLE INCOME</i>	103,5	104,5	104,9	102,6
w tym dochód do dyspozycji	103,6	104,4	104,9	102,3
<i>of which disposable income</i>				
	W% <i>in % (2011 = 100) – realnie</i>		<i>real</i>	
DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY <i>AVAILABLE INCOME</i>	99,9	100,5	100,9	98,6
w tym dochód do dyspozycji	99,9	100,4	100,9	98,2
<i>of which disposable income</i>				
	W % dochodu rozporządzalnego <i>In % of available income</i>			
Dochód z pracy najemnej.....	53,6	8,7	8,9	8,0
<i>Income from hired work</i>				
w tym z pracy dorywczej	0,7	0,4	0,3	0,6
<i>of which occasional work income</i>				
Dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	4,1	0,5	0,5	0,9
<i>Income from a private farm in agriculture</i>				
Dochód z pracy na własny rachunek.....	8,5	1,0	1,1	0,8
<i>Income from self-employment</i>				
Dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i świadczeń pomocy społecznej	28,9	86,0	86,2	84,7
<i>Income from social security system benefits and social assistance</i>				
w tym z:				
<i>of which from:</i>				
Emerytur	20,5	70,3	81,8	4,4
<i>Retirement pay</i>				
Rent z tytułu niezdolności do pracy	2,5	6,0	1,8	29,6
<i>Pensions resulting from disability to work</i>				
Zasiłków dla bezrobotnych	0,3	0,2	0,2	0,6
<i>Unemployment benefits</i>				
Dochód z własności oraz z wynajmu budynków i budowli nie związanych z działalnością gospodarczą	0,4	0,2	0,3	0,1
<i>Income from property and from rental of property excluding economic activity</i>				
Pozostały dochód	4,4	3,4	3,0	5,6
<i>Other incomes</i>				
w tym dary od osób prywatnych	4,0	3,2	2,9	5,2
<i>of which donations from private persons</i>				

TABL. 43. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓŁEM <i>EXPENDITURES IN TOTAL</i>	1 050,78	1 117,56	1 164,03	926,08
	W zł na osobę	In zł per capita		
	W % wydatków	In % of expenditures		
Towary i usługi konsumpcyjne	95,7	94,1	93,9	95,0
<i>Consumer goods and services</i>				
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe	25,1	28,0	27,6	29,9
<i>food and non-alcoholic beverages</i>				
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	2,7	2,5	2,5	2,7
<i>alcoholic beverages, tobacco</i>				
towary nieżywnościowe i usługi	66,1	62,6	62,8	61,5
<i>goods excluding food and services</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
odzież i obuwie.....	4,9	2,9	2,9	2,8
<i>clothing and footwear</i>				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	20,3	24,4	24,0	26,2
<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>				
w tym nośniki energii ^{a)}	12,1	15,8	15,6	16,8
<i>of which electricity, gas and other fuels^{a)}</i>				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	4,8	4,3	4,3	4,0
<i>furnishing, household equipment and routine maintenance of the house</i>				
zdrowie	5,0	8,1	8,2	7,5
<i>health</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
artykuły farmaceutyczne.....	3,0	5,8	5,8	5,7
<i>pharmaceutical products</i>				
usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej	1,6	1,7	1,7	1,3
<i>out-patient services</i>				
transport	9,8	6,1	6,4	4,4
<i>transport</i>				
łączność.....	4,0	3,9	3,8	4,2
<i>communication</i>				
rekreacja i kultura	8,1	6,4	6,4	6,0
<i>recreation and culture</i>				
w tym artykuły przeznaczone do celów edukacyjnych.....	0,6	0,2	0,1	0,3
<i>of which products intended for education</i>				
edukacja	1,2	0,2	0,2	0,3
<i>education</i>				
restauracje i hotele	2,8	1,5	1,5	1,8
<i>restaurants and hotels</i>				
pozostałe towary i usługi	5,2	4,8	4,9	4,4
<i>miscellaneous goods and services</i>				
w tym higiena osobista	2,9	2,3	2,3	2,2
<i>of which personal care</i>				
Wydatki pozostałe	4,3	5,9	6,1	5,0
<i>Other expenditures</i>				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym.....	3,2	4,6	4,8	3,5
<i>of which donations given to other households</i>				

a) energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). a) energy (electricity, heat energy, gas, liquid and solid fuels).

TABL. 44. DYNAMIKA PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYDATKÓW NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2012 R. (2011=100)
DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE EXPENDITURES PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2012 (2011=100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS EXPENDITURE

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
WYDATKI OGÓŁEM – nominalne	102,9	103,0	103,0	103,3
<i>EXPENDITURES IN TOTAL – nominal</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne	102,9	102,8	102,8	102,9
<i>Consumer goods and services</i>				
w tym: <i>of which</i>				
żywność i napoje bezalkoholowe	103,2	103,4	103,8	101,4
<i>food and non-alcoholic beverages</i>				
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	102,3	102,1	103,6
<i>alcoholic beverages, tobacco</i>				
towary nieżywnościowe i usługi	102,8	102,5	102,3	104,0
<i>goods excluding foodstuffs and services</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
odzież i obuwie	99,9	95,4	94,0	104,2
<i>clothing and footwear</i>				
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	100,9	101,3	101,3	101,1
<i>housing, water, electricity, gas and other fuels</i>				
w tym nośniki energii ^{a)}	101,7	102,8	103,1	101,3
<i>of which electricity, gas and other fuels^{a)}</i>				
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	102,0	95,2	94,2	102,0
<i>furnishing, household equipment and routine maintenance of the house</i>				
Zdrowie <i>health</i>	103,1	103,0	103,1	102,5
w tym: <i>of which:</i>				
artykuły farmaceutyczne	103,4	103,9	104,3	102,1
<i>pharmaceutical products</i>				
usługi ambulatoryjne i medycyny niekonwencjonalnej	103,5	101,6	101,6	103,2
<i>out-patient services</i>				
Transport <i>transport</i>	105,5	104,1	104,5	101,8
Łączność	98,1	98,7	98,5	100,1
<i>communication</i>				
rekreacja i kultura	104,8	109,3	108,1	117,8
<i>recreation and culture</i>				
w tym artykuły przeznaczone do celów edukacyjnych	107,7	125,0	128,1	116,9
<i>of which products intended for education</i>				
edukacja	102,3	104,3	104,8	104,8
<i>education</i>				
restauracje i hotele	117,9	128,3	126,4	137,6
<i>restaurants and hotels</i>				
pozostałe towary i usługi	103,1	105,5	105,5	105,9
<i>miscellaneous goods and services</i>				
w tym higiena osobista	103,0	106,0	106,7	102,5
<i>of which personal care</i>				
Wydatki pozostałe	102,6	105,8	105,2	111,0
<i>Other expenditures</i>				
w tym dary przekazane innym gospodarstwom domowym	97,8	103,6	103,4	105,8
<i>of which donations given to other households</i>				
WYDATKI OGÓŁEM – realnie	99,3	99,0	99,0	99,2
<i>EXPENSES IN TOTAL – real</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Towary i usługi konsumpcyjne	99,3	98,8	98,9	98,9
<i>Consumer goods and services</i>				

a) energia (elektryczna, ciepła, gaz, opał). a) energy (electricity, heating, gas, liquid and solid fuels).

TABL. 45. PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION^{a)} OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Artykuły żywnościowe <i>Foodstuffs</i>	Jednostka miary <i>Unit of measurement</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
		ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Pieczywo <i>Bread</i>	kg	4,38	5,14	5,07	5,41
Makaron <i>Noodles</i>	kg	0,36	0,45	0,45	0,43
Mąka <i>Flour</i>	kg	0,82	1,11	1,13	1,07
Kasze, ryż, płatki <i>Groats, rice, flakes</i>	kg	0,37	0,53	0,54	0,46
Mięso <i>Meat</i>	kg	5,42	6,77	6,84	6,45
w tym: <i>of which:</i>					
mięso surowe <i>fresh, chilled or frozen meat</i>	kg	2,99	3,75	3,81	3,50
w tym drób <i>of which poultry</i>	kg	1,53	1,97	1,99	1,91
przetwory mięsne i inne produkty zawierające mięso.....	kg	2,32	2,84	2,85	2,78
<i>processed meat and other meat preparations</i>					
w tym wędliny wysokogatunkowe i kielbasy trwałe ^{b)}	kg	0,66	0,80	0,83	0,66
<i>of which high quality cured meat products and sausages^{b)}</i>					
Ryby ^{c)} <i>Fish</i> ^{c)}	kg	0,42	0,56	0,59	0,46
Mleko świeże <i>Fresh milk</i>	l	3,41	4,14	4,17	3,99
Sery <i>Cheese</i>	kg	0,95	1,07	1,11	0,94
Śmietana i śmietanka <i>Cream and skimmed cream</i>	l	0,38	0,53	0,54	0,48
Jaja <i>Eggs</i>	szt	12,50	15,98	16,18	15,16
Tłuszcze <i>Fats</i>	kg	1,31	1,73	1,74	1,72
tłuszcze zwierzęce <i>animal fats</i>	kg	0,38	0,56	0,58	0,48
w tym masło <i>of which butter</i>	kg	0,25	0,35	0,37	0,27
tłuszcze roślinne <i>vegetable fats</i>	kg	0,92	1,18	1,16	1,24
w tym margaryna i inne twarde tłuszcze roślinne <i>of which margarine and other solid vegetable fats</i>	kg	0,46	0,58	0,56	0,64
Owoce <i>Fruits</i>	kg	3,45	4,48	4,68	3,68
Warzywa <i>Vegetables</i>	kg	9,60	12,49	12,65	11,84
w tym ziemniaki <i>of which potatoes</i>	kg	4,40	5,63	5,62	5,68
Cukier <i>Sugar</i>	kg	1,20	1,62	1,64	1,56

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Polędwica, szynka, baleron i kielbasy trwałe.

c) Bez wyrobów garmazeryjnych i panierowanych.

a) Not including consumption in restaurants or pubs. b) Sirloin, ham, „baleron” (cervical pork, smoked and boiled) and dry smoked sausages. c) Excluding ready-to-serve foods and coated food products.

TABL. 46. DYNAMIKA PRZECIĘTNEGO MIESIĘCZNEGO SPOŻYCIA^{a)} NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW NA TLE OGÓŁU GOSPODARSTW DOMOWYCH W 2012 R. (2011 r. = 100)

DYNAMICS OF MONTHLY AVERAGE CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS PER CAPITA IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2012 (2011 = 100) IN RELATION TO TOTAL HOUSEHOLDS' EXPENDITURE

Artykuły żywnościowe <i>Foodstuffs</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Pieczywo <i>Bread</i>	97,6	98,3	98,3	98,5
Makaron <i>Noodles</i>	100,0	102,3	102,3	95,6
Mąka <i>Flour</i>	98,8	97,4	98,3	97,3
Kasze, ryż, płatki <i>Groats, rice, flakes</i>	94,9	96,4	96,4	88,5
Mięso <i>Meat</i>	98,2	99,4	99,6	98,0
w tym: <i>of which:</i>				
mięso surowe <i>fresh, chilled or frozen meat</i>	97,4	98,4	99,0	96,4
w tym drób <i>of which poultry</i>	100,0	101,0	101,5	99,0
przetwory mięsne i inne produkty zawierające mięso.....	99,1	100,4	100,4	99,6
<i>processed meat and other meat preparations</i>				
w tym wędliny wysokogatunkowe i kielbasy trwałe ^{b)}	100,0	103,9	103,8	104,8
<i>of which high quality cured meat products and sausages^{b)}</i>				
Ryby ^{c)} <i>Fishes</i>	97,7	94,9	96,7	93,9
Mleko świeże <i>Fresh milk</i>	99,1	97,4	97,2	98,0
Sery <i>Cheese</i>	100,0	100,0	100,0	101,1
Śmietana i śmietanka <i>Cream and skimmed cream</i>	102,7	100,0	100,0	98,0
Jaja <i>Eggs</i>	98,8	100,1	99,9	101,5
Tłuszcze <i>Fats</i>	99,2	98,9	100,0	97,7
tłuszcze zwierzęce <i>animal fats</i>	95,0	94,9	96,7	90,6
w tym masło <i>of which butter</i>	96,2	94,6	97,4	87,1
tłuszcze roślinne <i>vegetable fats</i>	98,9	101,7	101,8	101,6
w tym margaryna i inne twarde tłuszcze roślinne <i>of which margarine and other solid vegetable fats</i>	100,0	105,5	105,7	103,2
Owoce <i>Fruits</i>	104,2	102,8	103,1	103,4
Warzywa <i>Vegetables</i>	96,2	94,5	95,3	91,9
w tym ziemniaki <i>of which potatoes</i>	92,1	89,1	90,1	85,3
Cukier <i>Sugar</i>	100,8	100,0	101,9	95,1

a) Bez spożycia w placówkach gastronomicznych. b) Polędwica, szynka, baleron i kielbasy trwałe.

c) Bez wyrobów garmazeryjnych i panierowanych.

a) Not including consumption in restaurants or pubs. b) Sirloin, ham, „baleron” (cervical pork, smoked and boiled) and dry smoked sausages. c) Excluding ready-to-serve foods and coated food products.

TABL. 47. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)}
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS^{a)}

Przedmioty trwałego użytkowania <i>Durables</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	<i>w % gospodarstw wyposażonych w dane dobro in % of households equipped in particular durable</i>			
Odbiornik kineskopowy <i>CRT Television set</i>	60,2	69,6	68,9	72,3
Odbiornik plazmowy lub ciekłokrystaliczny <i>Plasma or LCD Television set</i>	52,7	40,4	41,9	34,0
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej <i>Satellite television equipment</i>	69,4	60,9	61,8	57,0
Zestaw kina domowego <i>Home theater system</i>	14,6	4,8	4,9	4,4
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)..... <i>Hi-fi stereo music system</i>	34,1	17,5	17,7	16,5
Odtwarzacz MP3 <i>MP3 player</i>	22,5	5,7	5,4	6,8
Odtwarzacz płyt kompaktowych <i>CD player</i>	7,7	4,1	4,3	3,2
Odtwarzacz DVD <i>DVD recorder</i>	48,1	31,8	32,7	28,0
Kamera wideo..... <i>Video camera</i>	9,8	3,9	4,3	2,3
Aparat fotograficzny cyfrowy..... <i>Digital camera</i>	49,4	22,9	24,2	17,6
Komputer osobisty..... <i>Personal computer</i>	68,3	35,3	35,4	34,6
z dostępem do Internetu..... <i>with an access to the Internet</i>	64,7	32,5	32,9	30,8
bez dostępu do Internetu..... <i>without access to the Internet</i>	6,0	3,5	3,2	4,8
Drukarka <i>Printer</i>	37,2	15,6	16,4	12,3
Telefon komórkowy <i>Mobile phone</i>	92,0	80,0	80,0	79,9
Pralka i wirówka elektryczna lub pralka automatyczna <i>Washing machine and spin-dryer or automatic washing machine</i>	98,1	97,4	97,5	97,2
pralka i wirówka elektryczna <i>washing machine and spin-dryer</i>	11,6	16,0	15,4	18,6
pralka automatyczna <i>automatic washing machine</i>	92,3	87,6	88,2	85,0
Odkurzacz elektryczny <i>Vacuum cleaner</i>	93,8	93,3	94,0	90,9
Chłodziarka lub zamrażarka <i>Refrigerator or freezer</i>	98,9	98,8	98,9	98,6
chłodziarka <i>refrigerator</i>	98,4	98,4	98,4	98,2
zamrażarka <i>freezer</i>	25,7	23,1	23,4	21,6
Kuchenka mikrofalowa..... <i>Microwave oven</i>	54,3	37,8	37,9	37,0
Robot kuchenny..... <i>Food processor</i>	60,2	49,7	51,5	42,6
Zmywarka do naczyń..... <i>Dishwasher</i>	19,5	8,7	9,5	5,8
Rower (bez dziecięcego)..... <i>Bicycle (excluding children's)</i>	62,4	48,6	49,2	46,0
Samochód osobowy..... <i>Passenger car</i>	60,1	36,1	39,2	23,6

a) Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

TABL.48. WYPOSAŻENIE GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^{a)} W 2012 R. W PORÓWNANIU DO 2011 R. (2011 R. = 100)
EQUIPMENT WITH SELECTED DURABLE GOODS^{a)} IN RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS IN 2012 COMPARED WITH 2011 (2011=100)

Przedmioty trwałego użytkowania <i>Durables</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
Odbiornik kineskopowy <i>CRT television set</i>	86,0	89,1	89,0	89,3
Odbiornik plazmowy lub ciekłokrystaliczny <i>Plasma or LCD television set</i>	122,6	132,5	130,9	139,3
Urządzenie do odbioru TV satelitarnej lub kablowej..... <i>Satellite television equipment</i>	102,5	104,5	103,7	107,1
Zestaw kina domowego <i>Home theater system</i>	95,4	94,1	94,2	93,6
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (wieża)..... <i>Hi-fi stereo music system</i>	91,4	92,1	90,3	97,6
Odtwarzacz MP3..... <i>MP3 player</i>	90,4	85,1	84,4	89,5
Odtwarzacz płyt kompaktowych..... <i>CD player</i>	82,8	85,4	86,0	82,1
Odtwarzacz DVD..... <i>DVD recorder</i>	93,2	96,7	96,5	97,6
Kamera wideo <i>Video camera</i>	99,0	108,3	110,3	104,5
Aparat fotograficzny cyfrowy <i>Digital camera</i>	99,4	103,6	103,4	102,3
Komputer osobisty <i>Personal computer</i>	103,0	108,3	107,3	112,3
z dostępem do Internetu <i>with an access to the Internet</i>	104,5	110,9	110,0	113,7
bez dostępu do Internetu <i>without an access to the Internet</i>	88,2	89,7	84,2	114,3
Drukarka <i>Printer</i>	93,5	96,3	98,8	86,6
Telefon komórkowy..... <i>Mobile phone</i>	101,8	105,1	104,3	108,4
Pralka i wirówka elektryczna lub pralka automatyczna <i>Washing machine and spin dryer or automatic washing machine</i>	100,1	100,0	100,1	100,1
pralka i wirówka elektryczna <i>washing machine and spin dryer</i>	84,1	84,7	87,0	78,5
pralka automatyczna <i>automatic washing machine</i>	101,2	101,7	101,1	103,9
Odkurzacz elektryczny..... <i>Vacuum cleaner</i>	99,4	99,5	99,6	99,9
Chłodziarka lub zamrażarka <i>Refrigerator or freezer</i>	100,3	100,2	100,3	100,3
Chłodziarka <i>refrigerator</i>	100,1	100,2	100,1	100,4
Zamrażarka <i>freezer</i>	91,8	90,9	90,3	91,5
Kuchenka mikrofalowa..... <i>Microwave oven</i>	102,1	104,7	102,7	111,1
Robot kuchenny <i>Food processor</i>	100,2	100,4	101,2	97,0
Zmywarka do naczyń..... <i>Dishwasher</i>	111,4	106,1	108,0	107,4
Rower (bez dziecięcego)..... <i>Bicycle (without children's)</i>	99,8	99,2	99,2	98,7
Samochód osobowy <i>Passenger car</i>	99,8	99,7	99,5	100,4

a) Opracowano wg stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a) Compiled on the basis of data at the end of particular quarters.

TABL. 49. TRUDNOŚCI GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW W ZASPOKAJANIU POTRZEB
DIFFICULTIES IN SATISFYING RETIREES' AND PENSIONERS' NEEDS IN THEIR HOUSEHOLDS

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw deklarujących brak możliwości realizacji danej potrzeby <i>% of households declaring no possibility to satisfy a certain need</i>			
Tygodniowy wypoczynek rodziny raz w roku..... <i>One week annual holiday</i>	60,0	70,3	67,3	82,7
Jedzenie mięsa lub ryb co drugi dzień <i>Meal with meat or fish every second day</i>	16,8	22,6	20,2	32,3
Ogrzewanie mieszkania odpowiednio do potrzeb <i>Replacing worn out furniture</i>	14,7	19,3	17,7	25,6
Wymiana zużytych mebli <i>Buying better quality clothes</i>	65,9	78,1	75,6	88,0
Kupowanie lepszej jakości odzieży <i>Buying better quality clothes</i>	36,3	51,7	48,6	64,5

TABL. 50. WYWIĄZYWANIE SIĘ GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW ZE ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH
HONOURING FINANCIAL OBLIGATIONS BY RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

W ostatnim roku ze względu na problemy finansowe przynajmniej raz nie udało się uiścić w terminie <i>Last year, due to financial issue, at least once they could not pay on the fixed day</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	w %			
odstępnego za użytkowanie mieszkania..... <i>a compensation for dwelling usage</i>	18,5	20,3	18,7	24,8
stałych opłat związanych z użytkowaniem mieszkania (gaz, woda, elektryczność)..... <i>fixed charges which are related to dwelling usage (gas, water, electricity)</i>	13,0	9,6	7,9	16,2
opłat niezwiązanych z mieszkaniem (np. zdrowie, edukacja) <i>charges, which are not related to dwelling (health, education)</i>	9,6	10,5	9,0	16,6
splat rat kredytu hipotecznego na użytkowane mieszkanie <i>paying off a mortgage loan by instalments of dwelling which has been used</i>	5,3	9,7	6,4	26,3
splat rat kredytów, pożyczek innych niż kredyt hipoteczny na użytkowane mieszkanie <i>paying off by instalments of loans, credits different from mortgage loan, regarding dwelling which has been used</i>	11,2	11,2	10,3	14,0

TABL. 53. STAN MIESZKAŃ ZAJMOWANYCH PRZEZ GOSPODARSTWA DOMOWE EMERYTÓW I RENCISTÓW
CONDITIONS OF DWELLINGS OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSHOLDS

Użytkowane mieszkanie <i>Dwelling</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
		% odpowiedzi tak <i>% of „yes” answers</i>		
Ma przeciekający dach, zawilgocone ściany, podłogi, fundamenty, butwiejące okna i podłogi <i>It has a leaky roof, humid walls and floors, foundation, rotting windows and floors</i>	10,3	11,1	10,0	15,5
Jest narażone na nadmierny hałas pochodzący od sąsiadów lub z zewnątrz..... <i>It is exposed to excessive noise produced by neighbours or other outside source</i>	15,5	17,7	17,2	19,5
Jest położone w szczególnie uciążliwym otoczeniu ze względu na zanieczyszczenie środowiska (np. pył, dym, nieprzyjemne zapachy, zanieczyszczona woda)..... <i>It is located in a place, which surroundings are polluted by (for instance: dust, smoke, unpleasant smells, polluted water)</i>	11,6	12,4	12,6	11,9
Jest położone w rejonie zagrożonym przestępczością, przemocą, wandalizmem..... <i>It is located in an area, which is dangerous regarding crime, violence, vandalism</i>	7,4	7,6	7,3	8,9
Jest położone w rejonie o złej infrastrukturze..... <i>It is located in an area, where infrastructure is bad</i>	7,9	8,0	7,8	8,6
Posiada balkon (taras), ogródek..... <i>It has a tarrace, a garden</i>	80,3	79,0	80,1	74,5
Jest zbyt małe..... <i>It is too small</i>	16,6	7,7	7,3	9,2
Jest zbyt duże..... <i>It is too big</i>	4,6	7,5	7,3	8,2
Jest wystarczająco ciepłe w zimie..... <i>It is warm enough during wintertime</i>	83,8	81,8	82,7	78,2
Jest wystarczająco chłodne w lecie..... <i>It is cold enough during summertime</i>	74,2	75,2	75,4	74,0

TABL. 54. SUBIEKTYWNA OCENA SYTUACJI MATERIALNEJ GOSPODARSTW DOMOWYCH EMERYTÓW I RENCISTÓW
SUBJECTIVE OPINION ABOUT FINANCIAL SITUATION OF RETIREES' AND PENSIONERS' HOUSEHOLDS

Sytuacja materialna jest <i>Financial situation is</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	% gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację			
Bardzo dobra <i>Very good</i>	2,0	1,0	1,1	0,5
Raczej dobra..... <i>Quite good</i>	20,4	15,2	17,0	8,3
Przeciętna..... <i>Average</i>	56,6	57,9	59,9	50,0
Raczej zła..... <i>Quite bad</i>	14,4	18,3	16,2	26,3
Zła..... <i>Bad</i>	6,5	7,6	5,8	14,9

TABL. 55. SUBIEKTYWNA OCENA STANU ZDROWIA EMERYTÓW I RENCISTÓW
SUBJECTIVE OPINION ABOUT HEALTH OF RETIREES' AND PENSIONERS'

Wyszczególnienie <i>Specification</i>	Gospodarstwa domowe <i>Households</i>			
	ogółem <i>in total</i>	emerytów i rencistów razem <i>of retirees and pensioners in total</i>	emerytów <i>of retirees</i>	rencistów <i>of pensioners</i>
	%			
Bardzo dobre <i>Very good</i>	18,0	5,0	5,2	4,5
Dobre..... <i>Good</i>	39,8	21,5	22,6	16,7
Takie sobie, ani dobre, ani złe..... <i>Nor good, nor bad</i>	27,6	41,6	42,1	39,5
Złe..... <i>Bad</i>	12,0	25,2	24,1	30,8
Bardzo złe..... <i>Very bad</i>	2,6	6,5	6,1	8,7

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło
magnitude zero
- Zero (0) - zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit
- Kropka (.) - zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
data not available or not reliable
- Znak (x) - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe
not applicable
- „W tym” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy
„Of which” *indicates that not all elements of the sum are given*

WYKAZ SKRÓTÓW

ABBREVIATIONS

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

SII – Social Insurance Institution

KRUS – Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

ASIF – Agricultural Social Insurance Fund

MON – Ministerstwo Obrony Narodowej

MND – Ministry of National Defence

MS – Ministerstwo Sprawiedliwości

MJ – Ministry of Justice

MSW – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych

MI – Ministry of Interior

FUS – Fundusz Ubezpieczeń Społecznych

SIF – Social Insurance Fund

FER – Fundusz Emerytalno-Rentowy

PF – Pension Fund

GBRZ – oznaczenie świadczenia rolnego wypłacanego przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w wysokości 50% ze względu na uprawnienia do świadczeń pracowniczych zbiegających się ze świadczeniami zagranicznymi

GBRZ benefit – agricultural benefit paid by the Agricultural Social Insurance Fund in an amount of 50% of that benefit due to right to employee benefits simultaneous to foreign benefits